

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Atzinums Nr.7
par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras ieguves lauku
paplašināšanai atradnē “Cenas tīrelis” Mārupes novada Mārupes pagastā,
Babītes novada Babītes pagastā un Olaines novada Olaines pagastā

Derīgs līdz 2020.gada 15.martam

Paredzētās darbības ierosinātājs:

SIA “*Olaines kūdra*” (reģistrācijas numurs 40003006999), adrese: Rīgas iela 21, Olaine, LV – 2114 (turpmāk Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*” (reģistrācijas numurs 40003374818), adrese: Vīlandes iela 3 – 6, Rīga, LV – 1010 (turpmāk Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs):

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums kūdras ieguves lauku paplašināšanai atradnē “*Cenas tīrelis*” Mārupes novada Mārupes pagastā, Babītes novada Babītes pagastā un Olaines novada Olaines pagastā Birojā pirmo reizi tika iesniegts 2013.gada 9.oktobrī un papildināts ziņojums 2015.gada 16.janvārī. Ziņojums tika atgriezts pārstrādāšanai un pārstrādāts ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums kūdras ieguves lauku paplašināšanai atradnē “*Cenas tīrelis*” Mārupes novada Mārupes pagastā, Babītes novada Babītes pagastā un Olaines novada Olaines pagastā (turpmāk Ziņojums) Birojā tika iesniegts 2016.gada 29.septembrī. Ziņojuma precizējumi un papildinājumi tika iesniegti 2017.gada 17.janvārī.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šī likuma 20.panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Kūdras ieguves lauku paplašināšana atradnē “*Cenas tīrelis*” (turpmāk Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Derīgo izrakteņu atradnes „*Cenas tīrelis*” (turpmāk Atradne) teritorija, kas ietilpst Mārupes novada Mārupes pagasta nekustamā īpašuma “*Rīgas pilsētas meža fonds*” (kadastra numurs 8076 013 0001) zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8076 011 0640, Babītes novada Babītes

pagasta nekustamā īpašuma “*Tīreļpurva mežs*” (kadastra numurs 8048 014 0001) zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8048 014 0048, Olaines novada Olaines pagasta nekustamā īpašuma “*Puplas mežs*” (kadastra numurs 8080 003 0010) zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8080 003 0085 un nekustamā īpašuma “*Spulles masīvs*” (kadastra numurs 8080 007 0016) zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8080 007 0078 (turpmāk kopā saukta Darbības vieta).

3. Īss Paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību, ietekmes uz vidi novērtējumu un Paredzētās darbības ierosinātāju:

- 3.1.1. Darbības vieta atrodas Cenas tīreļa purva masīvā, kas ietilpst trīs novadu – Mārupes, Babītes un Olaines novada administratīvajās teritorijās. Cenas tīreļa purva masīvā ir gan neskartas purva teritorijas, gan platības, kas tiek vai kādreiz tikušas izmantotas kūdras ieguvei. Daļai Cenas tīreļa (diviem atsevišķiem tīreļa sektoriem) noteikts īpaši aizsargājamo dabas teritoriju statuss, - dabas liegums “*Cenas tīrelis*” un dabas liegums “*Melnā ezera purvs*” (turpmāk kopā saukti Dabas liegumi). Dabas liegumi iekļauti arī Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 (turpmāk Natura 2000 teritorija) tīklā.
- 3.1.2. Atbilstoši novērtētajam kūdras ieguve Cenas tīreļa purvā tiek veikta jau kopš 1949.gada, un licences ieguves veikšanai Atradnē ir izsniegtas (un pašreiz ir spēkā) vairākiem komersantiem. Divas zemes dzīļu izmantošanas licences ieguvei Atradnē ir izsniegtas arī Ierosinātājam un licenču laukumu kopplatība ir 1010,27ha. Daļa no licenču laukumu teritorijām, kurās ieguvei veic Ierosinātāja, atrodas Dabas liegumiem tieši piegulošās teritorijās.
- 3.1.3. Ierosinātājas iecere ir paplašināt līdzšinējo ieguves laukumu teritorijas. Sākotnēji Ierosinātājas iecere bija paplašināt kūdras ieguvei 5 iecirkņos kopumā 1637ha platībā, tajā skaitā teritorijās, kas robežojas ar Dabas liegumiem. Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras (turpmāk – IVN) gaitā, tostarp balstoties uz izpētes rezultātiem, - teritorija (Paredzētās darbības vieta) ir samazināta līdz 1332,56ha, atkāpjoties no Dabas liegumiem par 150m.
- 3.1.4. Tādējādi Paredzētās darbības vietu šobrīd veido 7 viens no otra atstatus izkārtoti kūdras ieguves laukumi (turpmāk kopā saukti Laukumi) - 1A laukums 191,6ha platībā, 1B laukums 191,28ha platībā, 1C laukums 240,00ha platībā, 2.laukums 218,41ha platībā, 3.laukums 118,87ha platībā, 4.laukums 78,83ha platībā un 5.laukums 293,57ha platībā.
- 3.1.5. Ieguvei paredzētās teritorijas ir *SIA „Rīgas meži”* un *VAS „Latvijas valsts meži”* valdījumā, un Ierosinātāja Paredzēto darbību plāno veikt kā nomniece.
- 3.1.6. Pirms kūdras ieguves uzsākšanas paredzēta teritorijas nosusināšana, veidojot nosusināšanas grāvju tīklu. Kūdras ieguve plānota, izmantojot frēzēšanas vai kombinētās ieguves metodi, kas Ziņojumā vērtēta kā Paredzētās darbības alternatīvas. Plānotais kūdras ieguves apjoms ~150000m³/gadā. Gada laikā plānots veikt izstrādi ~300ha lielā teritorijā. Kūdras izvešanai no teritorijas plānots izmantot esošu satiksmes infrastruktūru, saglabājot esošo transporta kustības intensitāti (~1666 reisi gadā). Paralēli izstrādātajās platībās plānota daļa izstrādāto teritoriju rekultivācija, vispirms rekultivāciju uzsākot tajos ieguves laukumos, kas atrodas tuvāk Dabas liegumiem.
- 3.1.7. Darbības vietas atļauto izmantošanu nosaka triju administratīvo teritoriju teritorijas plānojumi – Babītes pagasta teritorijas plānojums 2008. – 2020.gadam ar 2013.gada grozījumiem (turpmāk – Babītes Teritorijas plānojums), Olaines pagasta teritorijas plānojums 2008. – 2020.gadam (turpmāk – Olaines Teritorijas plānojums) un Mārupes novada teritorijas plānojums 2014. – 2026.gadam (turpmāk – Mārupes Teritorijas plānojums):

- 3.1.7.1. Saskaņā ar Babītes Teritorijas plānojuma funkcionālā zonējuma karti kūdras ieguve ir plānota zonējumā “*derīgo izrakteņu ieguves teritorijas*” un “*mežu un purvu teritorijas*”. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijās atļautā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve un kā palīgizmantošana – atklāta (ārpustelpu) uzglabāšana un īslaicīgas lietošanas būve, kas nepieciešama derīgo izrakteņu ieguves procesa nodrošināšanai. Mežu un purvu teritoriju primārais izmantošanas veids ir vides aizsardzība, mežsaimnieciskā darbība un teritoriju izmantošana rekreācijai. Atļautā izmantošana ietver arī derīgo izrakteņu ieguvi, ja pirms tās realizēšanas tiek izstrādāts detālplānojums.
- 3.1.7.2. Saskaņā ar Olaines Teritorijas plānojuma teritorijas plānotās/atļautās izmantošanas karti kūdras ieguve ir paredzēta teritorijās, kas atzīmētas kā “*derīgo izrakteņu iegulu teritorijas*”, “*mežsaimniecības teritorijas*”, kā arī atsevišķās vietās – zonējums norādīts “*mikroliegumu teritorijas*”. Saistībā ar iespējamu mikroliegumu gan atzīmējams, ka Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) dabas datu pārvaldības sistēmā “*Ozols*” attiecīgās teritorijas nav identificētas ar mikroliegumu statusu un arī Ziņojuma 2. un 3. pielikumā pievienoto sugu un biotopu ekspertu atzinumu autori nenorāda, ka tādi būtu veidojami. Atbilstoši Olaines Teritorijas plānojumam derīgo izrakteņu iegulu teritorijā un mežsaimniecības teritorijā derīgo izrakteņu ieguve ar nosacījumiem ir pieļaujama.
- 3.1.7.3. Mārupes Teritorijas plānojuma funkcionālā zonējuma kartē plānotā kūdras ieguves teritorija atzīmēta kā “*mežs*”. Saskaņā ar Mārupes Teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem mežu teritorijās atļauta mežsaimnieciska izmantošana, meža infrastruktūras objekti un ar mežsaimniecisko darbību saistītas būves. Kā papildizmantošana ir atļauti tūrisma un atpūtas objekti, lauksaimnieciska izmantošana, kā arī savrupmāja un palīgēkas privātīpašumā esošos mežos. IVN ietvaros Mārupes novada dome ir informējusi Biroju, ka 2017.gadā ir plānots uzsākt Mārupes Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi, izskatot iespēju mainīt atļauto izmantošanu un paredzēt derīgo izrakteņu ieguvi purvu teritorijās, kas šobrīd nav atļauta.
- 3.1.8. Vadoties no minētā, Birojs secina, ka ne visā plānotās ieguves teritorijā Paredzētās darbības uzsākšanu un veikšanu pieļauj vietējās pašvaldības teritorijas plānojumi, šādam nolūkam citviet nepieciešama detālplānojumu izstrāde vai teritorijas plānojumu grozījumu veikšana. Vienlaikus Birojs atzīst, ka tas nav šķērslis IVN procedūras veikšanai un pabeigšanai, jo no Novērtējuma likuma 14.¹panta (4) un (5)daļas izriet, ka novērtējams veicams arī gadījumos, ja vērtējamā darbība būtu pretrunā vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam.
- 3.1.9. IVN Paredzētajai darbībai tika piemērots ar Biroja 2012.gada 28.februāra lēmumu Nr.93 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” un programmu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam Birojs izdeva 2012.gada 25.maijā (turpmāk Programma). Sākotnēji IVN izstrādātāja bija SIA “*GEO resursi*”, bet vēlāk tā tika mainīta uz Izstrādātāju.
- 3.1.10. IVN Paredzētajai darbībai tika uzsākts un veikts kā Novērtējuma likuma 1.pielikuma 25.punkta darbībai, jo minētajā punktā noteiktais platības robežsliekšnis attiecīga novērtējuma veikšanai ir 150ha (ieguve ~1300ha). Vienlaikus IVN Paredzētajai darbībai veikts, ņemot vērā arī apstākli, ka Darbības vieta atrodas Natura 2000 teritoriju tuvumā. Attiecīgi, kā to paredz Novērtējuma likuma 4.¹panta (2)daļa, - Novērtējuma procedūra veikta, tajā ietverot gan ietekmes uz vidi novērtējuma, gan ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma elementus saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam 2009.gada 27.aprīlī VSIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) ir izdevusi Atradnes derīgo izrakteņu atradnes pasi (Atradnes pase). Atradnes pasē akceptētie kopējie (A un N kategorijas) krājumi 3129,71ha platībā sastāda 113939,6 tūkst.m³, ko veido augstā un zemā tipa purva kūdra. 5788,29ha platībā noteikti P kategorijas krājumi (prognozētie krājumi), ko veido augstā, jauktā, pārejas un zemā tipa purva kūdra 104184 tūkst.m³ apjomā.
- 3.2.2. Ierosinātajai 2002.gadā un 2012.gadā ir izsniegtas divas zemes dzīļu izmantošanas licences kūdras ieguvei Atradnē (licence Nr.8/156 un licence Nr.CS12ZD0007) un tās ir spēkā līdz attiecīgi 2025.gadam un 2036.gadam. Pašreizējo Ierosinātajās licenču laukumu kopplatība ir 1010,27ha. Daļā no līdzšinējo licenču laukumu teritorijām tiek veikta ieguve, daļā aktīva darbība nenorit.
- 3.2.3. Plānotie jaunie 7 ieguves Laukumi izkārtoti ap pašreizējo licenču laukumiem un tie lielākoties ir iepriekš jau bijuši sagatavoti kūdras ieguvei vai kūdras ieguve tajos daļēji jau veikta. Ietekmes mazāk skarti ir 1A laukums un daļa 2 laukuma. No Ziņojuma izriet, ka kūdras ieguve iepriekš veikta daļā no 1B, 2., 4., un 5. laukumu teritorijām, savukārt 1C un 3.laukumā kūdras ieguve iepriekš veikta visā to platībā. Novērtēts, ka plānotajos ieguves Laukumos kūdras slānis ir robežās no 0,5 – 5m (agrāk jau daļēji izstrādātajos iecirkņos 0,5 – 3,2m, neizstrādātajos laukumos 3 – 5m).
- 3.2.4. Laukumi atrodas meža – purvāja masīvā nošķirti no blīvi apdzīvotām vietām, tomēr, lai nokļūtu uz Laukumiem, jāšķērso apdzīvotas teritorijas virzienā no autoceļa A8 “*Rīga – Jelgava – Lietuvas robeža (Meitene)*” pa Rīgas ielu Olainē vai virzienā no autoceļa A5 “*Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte)*” pa Loku ceļu Jaunmārupē. Novērtēts, ka no Laukumiem tuvākās teritorijas, kur ir dzīvojamās mājas, atrodas Mārupes novadā (Jaunmārupes perifērijā) - uz Z no 2.ieguves laukuma un uz R no 1A ieguves laukuma. Tuvākā viensēta “*Dailes*” šeit atrodas ~50m attālumā, bet citas (“*Mazcelmi*”, “*Dižcelmi*”, “*Laimoņmuīža*” un “*Purmaliņas*”) ~100m, ~170m, ~330m un ~400m attālumā.
- 3.2.5. Dzīvojamās mājas Babītes novadā no Laukumiem atrodas vairāk kā 1,5km attālumā. Savukārt Olaines novada teritorijā tuvākās ēkas Laukumiem atrodas mazdārziņu teritorijā. Proti - uz D no 1B ieguves laukuma ir mazdārziņu teritorija (dārzkopības kooperatīvs “*Cīrulīši*”) un Ziņojumā norādīts, ka tuvākā ēka šajā teritorijā atrodas ~50m attālumā no Darbības vietas. Tomēr Birojs secina, ka Olaines Teritorijas plānojumā dārzkopības kooperatīvam “*Cīrulīši*” noteikts zonējums “*Dārzkopības sabiedrību teritorijas*”, kur viens no galvenajiem izmantošanas veidiem ir sakņu un augļu dārzi un īslaicīgas lietošanas ēkas inventāra novietošanai. Ēkas pastāvīgai dzīvošanai, arī to pārbūve šādam mērķim, teritorijā nav pieļaujama.
- 3.2.6. Piekļuve Ierosinātajās līdzšinējiem ieguves laukiem no D puses tiek nodrošināta no autoceļa A8 cauri Olaines rūpnieciskās apbūves teritorijai pa Rīgas ielu, bet no Z, ZA puses no autoceļa A5 gar Jaunmārupes robežu pa Loku ceļu. Tālāk piebraukšanu konkrētajām ieguves vietām nodrošina grants vai šķembu seguma ceļi, kā arī dzelzsbetona plātņu ceļi. Uzsākot Paredzēto darbību, transportēšanas maršrutus nav paredzēts mainīt. Kur nepieciešams, tiks izbūvēti iekšējie ceļi, bet materiāla izvešana tiks organizēta līdzvērtīgi kā līdz šim. Kopumā paredzēti šādi trīs izvešanas maršruti:
- 3.2.6.1.1. 1.maršruts – uz D no Laukumiem cauri Olainei gar Ierosinātajās ražošanas bāzi pa Rīgas ielu, tālāk pa valsts galveno autoceļu A8 “*Rīga – Jelgava – Lietuvas robeža (Meitene)*”.

- 3.2.6.1.2. 2.maršruts – uz Z, ZA no Laukumiem pa autoceļu V23 līdz Loka ceļam Jaunmārupes pierobežā un tālāk pa valsts galveno autoceļu A5 “Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte)”.
- 3.2.6.1.3. 3.maršruts – gar 1C laukuma robežu pa Mārupes novada pašvaldības autoceļu līdz valsts galvenajam autoceļam A5 “Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte)”.
- 3.2.7. Laukumi atrodas Dabas liegumu pierobežā. Dabas lieguma “Cenas tīrelis” tuvumā atrodas 2., 3. un 4. ieguves laukums (tuvākajās vietās attiecīgi 150m, 159m un 206m attālumā), kas izkārtoti gar aizsargājamās teritorijas D stūri. Dabas lieguma “Melnā ezera purvs” tuvumā atrodas 1A un 1C ieguves laukums (tuvākajā vietā 150m attālumā), kas izkārtoti gar aizsargājamās teritorijas D, DA robežu.
- 3.2.8. Abiem Dabas liegumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un Natura 2000 teritorijas statuss noteikts, galvenokārt purvu biotopu klātbūtnes un lielā purvus apdzīvojošo putnu indivīdu un sugu skaita dēļ. Dabas liegumu teritorijas ir iepriekš ietekmētas, tostarp kūdras ieguves dēļ. Hidroloģiskā stāvokļa stabilizēšanas nolūkos Dabas liegumos ir veikti pasākumi, izbūvējot meliorācijas grāvjus aizsprostojošus dambjus.
- 3.2.9. Kūdras ieguve Laukumos nav plānota tuvāk par 150m no Dabas liegumu robežas. Vienlaikus atzīmējams sekojošais:
- 3.2.9.1. Latvijas dabas fonda (LDF) īstenotā projekta „Eiropas Padomes Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību izpildes nodrošināšana Latvijā” ietvaros atsevišķas Dabas liegumiem piegulošās platības bija ieteiktas iekļaut Dabas liegumu teritorijās kā nozīmīgas teritoriju ekoloģiskajai vienotībai.
- 3.2.9.2. 2011.gada 25.janvārī ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.82 „Grozījumi Ministru kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumos Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” tika grozītas dabas lieguma „Cenas tīrelis” robežas, iekļaujot tajā daļu no LDF rekomendētajām teritorijām dabas lieguma „Cenas tīrelis” pierobežā. Dabas lieguma „Melnā ezera purvs” robežas nav mainītas.
- 3.2.9.3. LDF rekomendētās teritorijas dabas lieguma „Melnā ezera purvs” pierobežā atrodas ārpus Paredzētās darbības Laukumiem un Ierosinātāja ieguvi šajās platībās neparedz. Savukārt atsevišķas kūdras izstrādes laukumu daļas (daļa 4.laukuma un daļa 2.laukuma) dabas lieguma „Cenas tīrelis” pierobežā ietver teritorijas, kas LDF īstenotā projekta ietvaros bija ieteiktas aizsardzībai, bet lieguma sastāvā netika iekļautas, Ministru kabinetam grozot dabas lieguma „Cenas tīrelis” robežas.
- 3.2.10. Atbilstoši novērtētajam Laukumus šobrīd veido purvu biotopi (zāļu un pārejas purvu biotopi, augstā (sūnu) purva biotopi un degradēta purva biotopi), priežu un bērzu mežu biotopi, kas veidojušies nosusinātās purva daļās vai apmežojoties pamestajiem kūdras laukiem, stāvošu ūdeņu biotopi (seklūdēns ezeriņi, kas veidojušies uzkrājos ūdenim pamestajos kūdras laukos), kā arī ruderāli biotopi (esošie kūdras izstrādes lauki, ceļi, ceļmalas un citas transporta un komunikāciju trases). Novērtēts, ka īpaši aizsargājamā biotopa 91D0* *Purvaini meži* kritērijiem atbilst tikai priežu slapjie meži 1A un 2.ieguves laukumā, savukārt 1A laukumā un 2.laukuma Z, ZR daļā esošais augstais (sūnu) purvs atbilst īpaši aizsargājama biotopa 7110* *Neskarti augstie purvi* kritērijiem. Citviet izplatīts biotops 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās*. Darbības vietā konstatētas divas īpaši aizsargājamas augu sugas – gada staipekknis un vāļīšu staipekknis, kā arī īpaši aizsargājama putnu suga – dzērve, purva tilbīte un lielais ķīris. Novērtēts, ka lielāko daļu Laukumiem piegulošās teritorijas veido degradētas purvu platības – izstrādātie vai pamestie kūdras lauki, kas dažādās pakāpēs aizauguši ar priežu vai bērzu mežiem. Laukumi vietām robežojas arī ar intensīvi izmantotām lauksaimniecības zemēm.

3.2.11. Novērtējot Darbības vietas apstākļus, Ziņojumā rezumējoši konstatēts sekojošais:

- 3.2.11.1. Darbības vieta atrodas Viduslatvijas zemienes Tīreļu līdzenumā. Tīreļu līdzenumā pamatiežus veido augšdevona dolomīti, dolomītmerģeļi, aleirolīti, retāk smilšakmeņi. Pamatiežus klāj 2 – 25m bieza kvartāra nogulumu sega – tās apakšējo daļu nelielā biezumā veido glacigēnie un leduslaikmeta beigu posma smilšainie vai aleirītiskie nogulumi, bet kvartāra segas virsējo daļu gandrīz visā Tīreļu līdzenuma teritorijā veido vairāku Baltijas jūras attīstības stadiju baseinu nogulumi (smilts, aleirīti). Plašos un lēzenos pazeminājumos lielās platībās izveidojušies purva nogulumi. Ziņojumā novērtēts, ka Darbības vieta nav uzskatāma par paaugstināta ģeoloģiskā riska teritoriju.
- 3.2.11.2. Cenas tīreļa purva platības kopumā aizņem gan augstais, gan zemas purvs. Augstā tipa kūdras slānis galvenokārt pārsedz zemā un pārejas tipa kūdras, bet atsevišķās vietās, kur labvēlīgi noteces apstākļi un paaugstinājumi purva pamatnē kavējuši augstā tipa purviem raksturīgās augu valsts un līdz ar to arī kūdras veidošanos, turpina uzkrāties tikai zemā vai pārejas tipa kūdra. Cenas tīreļa purvam ir labi izteikts grēdu – slīkšņu mikroreljefs ar lāmām.
- 3.2.11.3. Kūdras slānis kopā ar zem tā iegulošajām smilšainām gruntīm veido gruntsūdens slāni 10 – 15m biezumā. Zem smilšainās slāņkopas iegul vāji caurlaidīgie nogulumi – slokšņu māli, aleirīti, smilšmāli un māli ~21 – 25m biezā slānī. Sprosts slānis efektīvi izolē dziļākos ūdens horizontus no gruntsūdens horizonta, un hidrauliskā saistība un mijiedarbība pastāv tikai gruntsūdens slāņa iekšienē, starp kūdrā esošajiem saistītajiem un pussaistītajiem ūdeņiem un zemākajiem smilts slānī esošajiem gruntsūdeņiem. Smilts slāņa gruntsūdeņi filtrācijas rezultātā uzņem ūdeņus no kūdras slāņa, bet pretējā virzienā mijiedarbība nenotiek.
- 3.2.11.4. Gandrīz visos no plānotajiem ieguves laukumiem (vai to daļās, kur agrāk ir veikta kūdras ieguve) ir jau esošas kartu grāvju un novadgrāvju sistēmas, izņemot laukumā 1A, kur kūdras ieguve līdz šim nav veikta. Pārējos ieguves laukumos esošās nosusināšanas sistēmas jau ilgstoši ietekmē hidroloģisko režīmu un hidrauliskā saistība un mijiedarbība starp šo teritoriju virszemes un pazemes ūdeņiem neatbilst dabiskiem apstākļiem.
- 3.2.11.5. Gruntsūdens līmenis nosusināšanas sistēmu neskartajās platībās konstatēts 10 – 20cm no zemes virsas, bet nosusinātajos iecirkņos 20 – 40cm (ilgstošos sausuma periodos vairāk par 50cm) no zemes virsas.
- 3.2.11.6. Virszemes notece no ieguves laukumiem tiek uztverta esošā nosusināšanas grāvju sistēmā un tālāk (atkarībā no laukumu izvietojuma) tiek novadīta uz dažādām ūdensnotekām – Dzilnupi, Neriņu, Puplu, Cenu un ūdensnoteku N– 41.
- 3.2.11.7. Darbības vietā neatrodas neviena ūdens ņemšanas vieta, kas reģistrēta LVGMC uzturētajā datu bāzē “Urbumi”. Tuvākie reģistrētie ūdensapgādes urbumi atrodas ~1,5km attālumā Jaunmārupes, Olaines un Jaunolaines teritorijā.
- 3.2.11.8. Uz D no 1C laukuma atrodas piesārņota vieta - bijušo AS “Olainfarm” un SIA “Biolar” ķīmisko atkritumu izgāztuve. Atbilstoši Ziņojumam AS “Olainfarm” šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves vēsturiskā piesārņojuma sanācija pabeigta 2015.gadā, savukārt SIA “Biolar” izgāztuvē joprojām atrodas divas krātuves (katra ar 9000m³ tilpumu), kas galvenokārt satur atkritumus no filtriem, itakonskābes micēlija, esteru un furozolidonu atkritumus. Perspektīvā ir paredzēta atkritumu pārvietošana uz bīstamo atkritumu poligonu. Ziņojumā novērtēts, ka bijušo izgāztuvju radīts gruntsūdeņu piesārņojuma areāls atrodas ~250m attālumā no 1C ieguves laukuma. Aptuveni 90m un 460m attālumā no

1C ieguves laukuma izvietoti arī Olaines bīstamo atkritumu izgāztnes monitoringa urbumi. Piesārņojuma novērojuma urbumos konstatēti $\text{KSP } 27,4 - 42\text{mg/l}$, $\text{N}_{\text{kop.}} 2,9 - 4,06\text{mg/l}$, fenoli $\sim 0,027\text{mg/l}$. Grunts piesārņojums Ziņojumā novērtēts kā nenozīmīgs.

- 3.2.12. Ziņojumā novērtēts, ka kopumā Darbības vietai ir raksturīga purvainas ainava ar dominējošiem atklātiem un plašiem skatiem, un izstrādātie vai kūdras ieguves procesā esošie kūdras lauki veido antropogēnu industriālu ainavu. Darbības vieta nav ievērojama ar augstām tūrisma vai rekreācijas attīstības iespējām. Darbības vietā un tiešā tuvumā neatrodas valsts aizsargājamie kultūrvēsturiskie pieminekļi.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

- 3.3.1. Pirms kūdras ieguves paredzēts veikt teritorijas atmežošanu, koku, celmu un zemsedzes novākšanu, kā arī kūdras lauku nosusināšanu. Kūdras lauku nosusināšanai paredzēts veidot kartu grāvju tīklu (grāvjus ik pēc 20m), un savienot tos ar esošo savācējtiķli un ūdensnotekām. 1A laukumā, kur kūdras ieguve iepriekš nav veikta, paredzēts ierīkot jaunu nosusināšanas kartu grāvju, kontūrgrāvju un novadgrāvju sistēmu, 1C laukumā, kur visā tā teritorijā ieguves darbi jau iepriekš ir veikti, paredzēts atjaunot kādreizējo nosusināšanas sistēmu, savukārt daļā no 1B, 2., 3., 4. un 5.laukuma paredzēts atjaunot bijušo nosusināšanas sistēmu, un to daļā, kur kūdras ieguve nekad nav veikta, – ierīkot jaunu nosusināšanas sistēmu. Kartu grāvju vidējais dziļums plānots 1,0 – 1,8m, kartu grāvju galos paredzētas pārbrauktuves kūdras ieguves mašīnām. Savācējgrāvji kūdras ieguves lauku teritorijā plānoti ik pēc 500m ar vidējo dziļumu 2,5m. No Plānotās ieguves laukumiem iztekošo grāvju lejtecē paredzēta nosēdbaseinu ierīkošana, lai novērstu suspendēto vielu (kūdras daļiņu) nonākšanu ūdenstecēs ārpus kūdras ieguves teritorijām. Plānotajiem ieguves laukumiem piegulošajās teritorijās jaunu grāvju būvniecība nav nepieciešama.
- 3.3.2. Kūdras ieguve paredzēta ar frēzkūdras ieguves vai kombinētās ieguves (frēzkūdras un gabalkūdras apvienojums) metodi, kas aplūkotas kā Paredzētās darbības alternatīvas.
- 3.3.3. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam Ierosinātāja ir paredzējusi gada laikā veikt izstrādi līdz $\sim 300\text{ha}$ lielā teritorijā, iegūstot kūdru $\sim 150000\text{m}^3$ apjomā. Īstenojot Paredzēto darbību, nav plānots palielināt līdzšinējo kūdras ieguves intensitāti – vidēji 6 autotransporta reisi dienā. Kūdras ieguvi paredzēts veikt no jūnija līdz septembrim, laikā no plkst. 9.00 līdz 21.00.
- 3.3.4. Kūdras izvešana no kūdras laukiem paredzēta kā līdz šim no izstrādē esošajiem laukumiem – ar traktortehniku līdz pārkraušanas laukumam ārpus Atradnes teritorijas, kur tiek veikta izstrādātās kūdras sakraušana bērtnēs. Pēc tam tiek organizēta kūdras pārkraušana automašīnās un tālāka kūdras transportēšana, izmantojot esošos transportēšanas maršrutus. Papildus ceļu būvniecība nav plānota. Kūdras transportēšanai Atradnes teritorijā paredzēts pagarināt esošos ceļus. Realizējot Paredzēto darbību, plānots saglabāt arī esošo satiksmes intensitāti – 6 kravas reisi dienā. Kūdras transportēšana paredzēta visu gadu, darba dienās, laika periodā no plkst.8.00 līdz 18.00.
- 3.3.5. Ārpus Atradnes teritorijas (uz A no tās), Ierosinātājai piederošā īpašumā atrodas ražošanas ēka ar darbinieku vajadzībām pielāgotām sanitārām un atpūtas telpām. Kūdras ieguves tehnikas rezerves daļas tiek uzglabātas un degvielas uzpilde notiek ražošanas bāzes teritorijā. Šos risinājumus ar Paredzēto darbību nav plānots mainīt. Ražošanas bāzes teritorijā ir uzstādītas 3 dīzeļdegvielas cisternas ar tilpumu 50m^3 katra. Pie ieguves laukumiem 1C un 2 atrodas betonēti laukumi – uz laukuma, kas atrodas blakus 2.ieguves laukumam, ir uzstādīta dīzeļdegvielas cisterna ar ietilpību $9,9\text{m}^3$. Paredzētās darbības nodrošināšanai blakus 5.ieguves laukumam plānots uzstādīt vēl vienu dīzeļdegvielas

cisternu ar ietilpību $9,9\text{m}^3$. Darbības vietā paredzētas arī cisternas ar tilpumu 5m^3 un 20m^3 smērvielu – eļļu uzglabāšanai.

- 3.3.6. Paredzētās darbības nodrošināšanai ūdens resursi nav nepieciešami un kūdras ieguves tehnoloģiskajā procesā notekūdeņi neveidojas. Darbinieku vajadzībām nepieciešamais ūdens tiek nodrošināts ražošanas ēkā. Ūdens tiek iegūts no artēziskā urbuma, faktiskais ieguves daudzums – $15\text{m}^3/\text{dnn}$. Par sadzīves notekūdeņu novadīšanu ir noslēgts līgums ar AS “Olainfarm”.
- 3.3.7. Ziņojumā prognozēts, ka kūdras ieguves laikā radīsies gan nebīstamie (koksnes atkritumi, sadzīves atkritumi, ražošanas atkritumi), gan bīstamie atkritumi (kūdras ieguves tehnikas apkopes rezultātā). Koksnes atkritumus paredzēts izvest no Atradnes. Sadzīves atkritumus un plēves, kas izmantotas krautņu segšanai, paredzēts nodot atkritumu apsaimniekotājam. Kūdras ieguves tehnikas apkopes rezultātā radušos bīstamos atkritumus (filtri, atstrādātās eļļas, akumulatori) apsaimnieko firma ar atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas atļauju, un līdz izvešanai tie tiek uzglabāti ražošanas bāzē atbilstoši to uzglabāšanas noteikumiem.
- 3.3.8. Kūdras ieguvei paredzētā tehnika ir aprīkota ar dzirksteļu slāpētājiem un ugunsdzēsamajiem aparātiem, kā arī tehnisko inventāru. Ugunsdrošības pasākumu realizēšanai paredzēti arī mobilie motorsūkņi ar pilnu aprīkojumu. Ziemas sezonā motorsūkņus paredzēts uzglabāt ražošanas bāzē, bet kūdras ieguves laikā – betonētos laukumos pie ieguves laukumiem 1C un 2. Sagatavojot kūdras ieguvei paredzētās teritorijas, tiks projektēti, izrakti un ierīkoti ūdens ņemšanas baseini un to piebraucamie ceļi atbilstoši spēkā esošajiem normatīviem par ugunsdrošības prasībām kūdras ieguves laukos. Kūdras ieguves teritorijas robežās plānots izveidot ugunsdrošības atstarpes, visā ugunsdrošības atstarpē paredzēts izcirst kokus un novākt ciršanas atlikumus un kritalas. Novērtēts, ka kūdras grēdas maksimālais izmērs nedrīkst pārsniegt $100 \times 50 \times 20\text{m}$, bet ugunsdrošības attālums starp grēdām, un starp grēdām un būvēm nedrīkst būt mazāks par 8m, kā arī ne mazāks kā grēdas augstums.
- 3.3.9. Kā optimālākais rekultivācijas veids Ziņojumā ir minēta renaturalizācijas metode. Renaturalizācijas pasākumi ietver nosusināšanas grāvju aizsprostošanu un gruntsūdens līmeņu paaugstināšanu. Ziņojumā (9.pielikumā) ieguves un rekultivācijas grafiks gan esošajos, gan plānotajos ieguves laukumos ir sadalīts trijos sešu līdz septiņu gadu periodos:
- 3.3.9.1. Laika periodā no 2017. – 2022.gadam plānots turpināt ieguvi esošajos ieguves laukumos un uzsākt rekultivāciju Dabas liegumiem piegulošajos laukumos ~107ha platībā. Šajā periodā paredzēts veikt jauno ieguves laukumu - 1A, 2 un 4 sagatavošanu kūdras ieguvei.
- 3.3.9.2. Laika periodā no 2023. – 2028.gadam plānots turpināt ieguvi esošajos ieguves laukumos un veikt ieguvi šādos jaunajos ieguves laukumos - 1A, 2. un 4. Šajā periodā paredzēts veikt 1B, 1C un 3. ieguves laukumu sagatavošanu ieguvei, kā arī veikt izstrādāto teritoriju rekultivāciju ~81ha platībā.
- 3.3.9.3. Laika periodā no 2029. – 2036.gadam paredzēts turpināt ieguvi esošajos laukos, tajā skaitā 1A, 1B, 2., 3. un 4.laukumā, bet 5.laukumu sagatavot ieguvei. Tajos laukos, kuros ieguve tiks pabeigta šajā periodā, rekultivāciju plānots veikt pēc 2036.gada (~363ha platībā).

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Ietekmes uz vidi novērtēšanas nosacījumi paredz prasību, lai novērtējot paredzēto darbību, tiktu izvērtētas pieņemamās alternatīvas, kas varētu būt piemērotas ierosinātajam projektam un tā specifiskajām īpašībām. Alternatīvas var tikt novērtētas kā

tehnoloģiskajam procesam, tā darbības vietai. Darbības vietai blakus esošajos kūdras laukos Ierosinātāja jau veic derīgo izrakteņu ieguvī, un Paredzētās darbība pēc būtības ir izmaiņas esošajā darbībā – ieguves platību palielināšana. Līdz ar to Paredzētā darbība nerada nepieciešamību pēc jaunas nozīmīgas infrastruktūras izveides un tādēļ Ziņojumā vērtēta un salīdzināta galvenokārt ieguves metodika. Ziņojumā piedāvātas divas tehnoloģiskās alternatīvas (Paredzētajai darbībai tās norises vietā) – frēzkūdras ieguves tehnoloģiskais process un kombinētā kūdras ieguves tehnoloģija, izmantojot gan frēzkūdras, gan gabalkūdras (grieztās kūdras) ieguves metodes.

3.4.2. Ziņojumā novērtēts, ka abus tehnoloģiskos (alternatīvos) risinājumus ir iespējams piemērot, citu starpā vadoties no salīdzinājuma par to radītu ietekmi uz vidi.

3.4.3. Atbilstoši Ziņojumam:

3.4.3.1. Veicot kūdras ieguvī ar frēzkūdras ieguves paņēmieni iespējams izmantot gan pneimatiskos, gan mehāniskos savācējus:

3.4.3.1.1. Veicot ieguvī ar pneimatiskajiem savācējiem, frēzēšana tiek veikta ar frēzēm, vidēji 15 – 20mm dziļi vienu reizi ciklā, tad seko irdināšanas darbības ar kultivatoru 1 – 3 reizes ciklā ar darba platumu vidēji 9 – 18m. Sekojoši tiek veikta pneimatiskā savākšana, transportēšana un izbēršana bērtņēs pa vienai reizei gājienā, procesu noslēdzot ar kūdras bērtņošanu, izmantojot bērtņotājmašīnu vai hidraulisko ekskavatoru ar taisno kausu. Bērtņu maksimālais garums šādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 80m.

3.4.3.1.2. Veicot ieguvī ar mehānisko savākšanu, tiek veikta frēzēšana, irdināšana, vālošana, savākšana un grēdu veidošana (bērtņošana). Mehānizētajai kūdras ieguvei ir svarīgs cikla grafiks, jo frēzēšana paredzama jebkurā diennakts laikā un starplaiks starp frēzēšanu un irdināšanu ir 3 stundas, bet starp irdināšanu un vālošanu – 2 stundas.

3.4.3.2. Ziņojumā novērtēts, ka optimālākais kūdras žāvēšanas laiks ir no plkst. 9.00 līdz 14.00, jo laika posmā no plkst. 14.00 līdz 19.00 kūdras žūšanas intensitāte samazinās, bet vēlāk žūšanas process nenotiek. Žūšanas intensitāti ietekmē arī tādi faktori kā gaisa temperatūra, mitrums un vēja stiprums. Viens frēzkūdras iegūšanas cikls ir vidēji divas diennaktis. Darba ciklu skaits sezonā: pirmajā un otrajā gadā ir 12 līdz 15, trešajā un katrā nākošajā ir līdz 20 cikliem. Vērtējot ieguvī ar frēzkūdras ieguves paņēmieni, Ziņojumā secināts, ka ieguve ar pneimatisko savācēju no vides aizsardzības viedokļa ir labāka, jo tiek izmantotas modernākas tehnoloģijas, kā arī ekonomiski izdevīgāka.

3.4.3.3. Otrā Ziņojumā vērtētā alternatīva ir kombinētā kūdras ieguves tehnoloģija, izmantojot gan frēzkūdras, gan gabalkūdras (grieztās kūdras) ieguves tehnoloģiju. Izmantojot grieztās kūdras ieguves tehnoloģiju, tiek veikta kūdras griešana ar speciālu tehniku katrā kārtā divās joslās, vaļēja kartu grāvja garumā, sekojoši sakraujot kūdras ķieģeļlīšus regulārās grēdās tranšejas malās. Ieguvī veic līdz 1m dziļumam, vienā gājienā tiek izrakti 0,56m³ kūdras uz 1m. Grieztās kūdras sagatavošanas process sākas ar lauka profilēšanu, sekojoši tiek veikta kūdras griešana un pārkraušana, procesu noslēdzot ar kūdras izvešanu.

3.4.3.4. Kā papildus risinājums Ziņojumā apskatīts paņēmieni lauka malās kūdras ieguvī veikt ar gabalkūdras metodi, bet laukumu vidus daļā izmantot frēzkūdras paņēmieni. Abas metodes nav plānots izmantot vienlaicīgi, bet secīgi.

3.4.4. Izvērtējot tehnoloģiskās metodes, Ziņojumā ir secināts, ka abām ieguves alternatīvām ir salīdzināma ietekme uz aizsargājamiem biotopiem un sugām ieguves teritorijā un

salīdzināma ietekme uz hidroloģisko režīmu un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem. Kombinētās ieguves metode rada nedaudz mazākas daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisijas, savukārt kopējais trokšņa līmenis, ko radīs kūdras ieguve, transportēšana un esošais fona troksnis, ir salīdzināma abu alternatīvu gadījumā. Modelēšanas rezultāti parāda, ka kūdras ieguve, izmantojot frēzkūdras ieguves paņēmieni, rada nedaudz mazāku troksni, kas Ziņojumā skaidrots, ar to, ka, iegūstot kūdru ar kombinēto metodi, papildus tiek veikta kūdras griešana. Tomēr paredzēts, ka, izmantojot kombinēto metodi, gabalkūdras ieguve un frēzkūdras ieguve nenotiks vienlaicīgi, bet gan secīgi, līdz ar to paredzams zemāks trokšņa līmenis nekā uzrāda aprēķinu rezultāti. Ziņojumā nav identificēti izslēdzoši apstākļi nevienas no alternatīvām realizācijai. Ziņojumā novērtēts, ka kombinētā ieguves metode rada nedaudz mazāku ietekmi uz vidi un ir ar pozitīvāku sociālekonomisko ietekmi.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Ierosinātājas 2012.gada 15.janvāra (Birojā saņemts 2012.gada 21.februārī) iesniegums par Paredzēto darbību.
- 4.2. Biroja 2012.gada 28.februāra lēmums Nr.93 "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*" Paredzētajai darbībai.
- 4.3. SIA "*GEO Resursi*" iesniegums Nr.5/04.2012 (Birojā saņemts 2012.gada 25.aprīlī; reģ. Nr.842) ar pieprasījumu programmas izstrādei.
- 4.4. SIA "*GEO Resursi*" pavadvēstule Nr.6/04.2012 (Birojā saņemta 2012.gada 18.maijā, reģ.Nr.1000), ar kuru Birojā iesniegts Paredzētās darbības sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols un citi sākotnējās sabiedriskās apspriešanas materiāli.
- 4.5. Biroja 2012.gada 25.maijā izsniegtā IVN Programma.
- 4.6. Latvijas Ornitoloģijas biedrības 2012.gada 30.jūlija vēstule LOB2012/051 "*Par darbiem Cenas tīrelī*".
- 4.7. Valsts vides dienesta (turpmāk VVD) 2012.gada 7.septembra vēstule Nr.2-04/1133 "*Par darbiem Cenas tīrelī*".
- 4.8. SIA "*GEO Resursi*" 2013.gada 5.jūnija elektroniskā pasta vēstule, ar kuru Birojā iesniegts paziņojums par IVN ziņojuma sabiedrisko apspriešanu.
- 4.9. Privātpersonas 2013.gada 1.jūlija vēstule "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras izstrādes uzņēmuma SIA "OALINES KŪDRA" ieguves lauku paplašināšanai*".
- 4.10. SIA "*GEO Resursi*" 2013.gada 2.jūlija elektroniskā pasta vēstule, ar kuru Birojā iesniegts IVN ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols un citi sabiedriskās apspriešanas materiāli.
- 4.11. Biedrības "*Vides aizsardzības klubs*" (turpmāk VAK) 2013.gada 4.jūlija vēstule Nr.2.7-001 "*IVN ziņojuma sabiedriskās apspriešanas priekšlikums – SIA "Olaines Kūdra" ieguves lauku paplašināšana*".
- 4.12. VVD Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk VVD Lielrīgas Pārvalde) 2013.gada 5.jūlija vēstule Nr.4.5-19/2986 "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras izstrādes uzņēmuma SIA "OLAINES KŪDRA" ieguves lauku paplašināšanai*".
- 4.13. Biroja 2013.gada 12.jūlija vēstule Nr.3-01/854 "*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*", ar kuru AS "*Olaines Kūdra*" un SIA "*GEO Resursi*" nosūtīti sabiedrības un institūciju viedokļi par izstrādāto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu.

- 4.14. SIA "GEO Resursi" 2013.gada 17.jūlija elektroniskā pasta vēstule, ar kuru tā Birojam pārsūtīja DAP 2013.gada 8.jūlija vēstuli Nr.4.9/35/2013-N-E "Par ietekmes uz dabas liegumiem Natura 2000 teritorijām "Cenas tīrelis" un "Melnā ezera purvs" novērtējumu".
- 4.15. SIA "GEO Resursi" 2013.gada 7.oktobra iesniegums Nr.21/2013 (Birojā saņemts 2013.gada 9.oktobrī, reģ.Nr.2144), ar kuru Birojā iesniegts IVN ziņojums.
- 4.16. SIA "GEO Resursi" 2013.gada 9.oktobra elektroniskā pasta vēstule, ar kuru Birojā iesniegts paziņojums par IVN ziņojuma iesniegšanu Birojā.
- 4.17. VVD Lielrīgas Pārvaldes 2013.gada 15.oktobra vēstule Nr.4.5-19/4731 "Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras izstrādes uzņēmuma SIA "OLAINES KŪDRA" ieguves lauku paplašināšanai".
- 4.18. VAK 2013.gada 22.oktobra vēstule "Par SIA "Olaines kūdra" IVN ziņojuma sabiedrisko apspriešanu – aktualizēto IVN versiju".
- 4.19. Biroja 2013.gada 27.novembra vēstule Nr.3-01/1532 "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" Ierosinātājam.
- 4.20. Biroja 2013.gada 27.novembra vēstule Nr.3-01/1529 "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" SIA "GEO Resursi".
- 4.21. SIA "GEO Resursi" 2015.gada 15.janvāra iesniegums Nr.03/2014 "Par ietekmes uz vidi novērtējumu "Cenas tīreļa" kūdras purvā", ar kuru Birojā iesniegts IVN ziņojums ar papildinformāciju.
- 4.22. Olaines novada pašvaldības 2015.gada 29.janvāra vēstule Nr.8.14/376 "Par ietekmes uz vidi novērtējumu".
- 4.23. Babītes novada pašvaldības 2015.gada 29.janvāra vēstule Nr.3-9.1/165 "Par ietekmes uz vidi novērtējumu".
- 4.24. DAP 2015.gada 9.februāra vēstule Nr.4.9/8/2015-N-E "Par papildināto ietekmes uz dabas liegumu un Natura 2000 teritoriju Cenas tīrelis un Melnā ezera purvs novērtējumu".
- 4.25. VVD Lielrīgas Pārvaldes 2015.gada 12.februāra vēstule Nr.4.5.-19/1039 "Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma SIA "OLAINES KŪDRA" ieguves lauku paplašināšanai".
- 4.26. Biroja 2015.gada 13.aprīļa vēstule Nr.3-02/842 "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" Ierosinātājam un SIA "GEO Resursi", ar kuru nosūtīts Biroja 2015.gada 13.aprīļa lēmums Nr.3-02/841 "Par kūdras ieguves lauku paplašināšanas Mārupes novada Mārupes pagasta, Babītes novada Babītes pagasta un Olaines novada Olaines pagasta teritorijās ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma atgriešanu pārstrādāšanai".
- 4.27. Izstrādātājas 2016.gada 29.septembra vēstule "Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālās versijas iesniegšanu" un IVN ziņojuma aktuālā versija.
- 4.28. Izstrādātājas 2016.gada 30.septembra elektroniskā pasta vēstule, ar kuru Birojā iesniegts paziņojums par Ziņojuma iesniegšanu Birojā.
- 4.29. Babītes novada pašvaldības 2016.gada 12.oktobra vēstule Nr.3-9.1/247 "Par ietekmes uz vidi novērtējumu".
- 4.30. DAP 2016.gada 19.oktobra vēstule Nr.4.9/59/2016-N-E "Par ietekmes uz dabas liegumiem un Natura 2000 teritorijām Cenas tīrelis un Melnā ezera purvs novērtējumu".
- 4.31. Mārupes novada domes 2016.gada 20.oktobra vēstule Nr.2-5/2742 "Par ietekmes uz vidi novērtējumu".
- 4.32. VVD Lielrīgas Pārvaldes 2016.gada 21.oktobra vēstule Nr.4.5.-20/7773 "Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma SIA "OLAINES KŪDRA" ieguves lauku paplašināšanai".

- 4.33. Biroja 2016.gada 16.novembra vēstule Nr.3-01/1474 Ierosinātajai un Izstrādātajai “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.
- 4.34. Izstrādātājas 2017.gada 17.janvāra vēstule “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma precizējumiem un papildinājumiem*”, papildinājumi un komentāri Ziņojumam un paziņojums par to iesniegšanu Birojā.
- 4.35. Izstrādātājas 2017.gada 17.janvāra elektroniskā pasta vēstule ar paziņojumu par Ziņojuma papildinājumu un komentāru iesniegšanu Birojā.
- 4.36. DAP 2017.gada 31.janvāra vēstule Nr.4.9/8/2017-N-E ar atsauksmi par Ziņojumu.
- 4.37. Privātpersonas 2017.gada 4.marta vēstule “*Par Kūdras ieguves lauku paplašināšanu Mārupes, Babītes un Olaines pagastos (AS “Olaines Kūdra”)*”.

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

- 5.1.1. Birojs 2012.gada 28.februārī, izdodot lēmumu Nr.93 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”, informēja gan Ierosinātāju, gan Olaines, Babītes un Mārupes novadu pašvaldības, kā arī VVD Lielrīgas Pārvaldi un DAP, ka lūdz Ierosinātāju nodrošināt Paredzētās darbības IVN sākotnējo sabiedrisko apspriešanu.
- 5.1.2. Uzsākot ietekmes uz vidi novērtējumu, informatīvie materiāli par Paredzēto darbību bija pieejami Olaines, Mārupes un Babītes novada pašvaldībās darba laikā un to tīmekļa vietnēs – www.olaine.lv, www.marupe.lv un www.babite.lv, kā arī Birojā darba laikā un SIA “*GEO Resursi*” tīmekļa vietnē www.georesursi.lv. Paziņojums par IVN procedūras uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta “*Rīgas Apsriņķa Avīze*” 2012.gada 24.aprīļa numurā, kā arī iepriekš minētajās pašvaldību, Biroja un SIA “*GEO Resursi*” tīmekļu vietnēs. Darbības vietām piegulošo zemju īpašnieki (valdītāji) par Paredzēto darbību tika informēti individuāli.
- 5.1.3. Paredzētās darbības sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes klātienē notika 2012.gada 2.maijā plkst.9.30 Mārupes novada domē (Daugavas ielā 29, Mārupē), 2012.gada 3.maijā plkst.9.30 Babītes novada domē (Centra ielā 4, Babītes novada Piņķos) un 2012.gada 7.maijā plkst. 9.30 Olaines novada domē (Zemgales ielā 33, Olainē). Atbilstoši Birojā iesniegtajiem sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmju protokoliem, sanāksmē Mārupes novadā piedalījās 8 klātesošie, Babītes novadā – 2 klātesošie, bet Olaines novadā – 3 klātesošie. Paredzētās darbības sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmēs galvenokārt piedalījās Ierosinātājas, SIA “*GEO Resursi*” un skarto pašvaldību pārstāvji, kuriem nebija iebildumu pret Paredzēto darbību. Individuāli informētie piegulošo zemju īpašnieki (valdītāji) uz sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmēm nebija ieradušies.
- 5.1.4. IVN sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā priekšlikumi vai ierosinājumi par Paredzēto darbību Birojā netika iesniegti.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes stadijā:

- 5.2.1. Pirms Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas - 2012.gada 1.augustā Birojs saņēma Latvijas ornitoloģijas biedrības (turpmāk LOB) 2012.gada 30.jūlija vēstuli LOB2012/051, kas adresēta arī VVD Lielrīgas Pārvaldei un DAP. LOB savā vēstulē informēja, ka daļa no

izstrādei paredzētajām platībām atrodas Eiropas Savienības Putniem nozīmīgās vietas “Cenas tīrelis” (turpmāk PNV) teritorijā un neliels fragments arī Natura 2000 teritorijā, dabas liegumā “Cenas tīrelis”. LOB savā vēstulē arī norādīja, ka būtisks kaitējums videi ir nodarīts jau šobrīd, pat vēl neveicot kūdras ieguves darbus, jo daļa no Natura 2000 teritorijai un PNV teritorijai piegulošajām teritorijām jau ir sagatavotas kūdras ieguvei (veikta grāvju tīrīšana, novākts veģetācijas apaugums). LOB norādīja, ka minēto teritoriju aizsardzība ir būtiska gan visas PNV un Natura 2000 teritorijas optimāla hidroloģiskā režīma saglabāšanai, jo tās kalpo kā buferzonas.

5.2.2. 2012.gada 7.septembrī Birojs saņēma VVD vēstuli Nr.2-04/1133, ar kuru tā informēja, ka VVD Lielrīgas Pārvaldes un DAP pārstāvji apsekoja Ierosinātajai iznomātos zemes gabalus, kuros atrodas 8 atsevišķi licences laukumi. VVD informēja, ka, veicot pārbaudi, tika konstatēts, ka Ierosinātāja nav ievērojusi atsevišķas zemes dzīļu izmantošanas licences Nr.CS12ZD0007 prasības. Secināts, ka ar smago tehniku braukts ārpus licences laukuma Nr.2, ar ietekmi uz Dabas liegumu “Melnā ezera purvs”, tāpat nav izpildīta prasība ar DAP saskaņot buferjoslas nepieciešamību un tās platumu dabas liegumu “Cenas tīrelis” un “Melnā ezera purvs” tuvumā. VVD arī informēja, ka, balstoties uz konstatētajiem pārkāpumiem, uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā, pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238.¹ panta pirmo daļu. Vienlaikus VVD informēja, ka Ierosinātājas pārstāvis VVD ir informējis, ka tiek veikta VVD pārbaudē konstatēto nepilnību novēršana.

5.2.3. Paziņojums par sagatavotā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta “Mārupes Vēstis” 2013.gada 10.jūnija numurā, laikraksta “Babītes Ziņas” 2013.gada 11.jūnija izdevumā Nr.38 un laikraksta “Olaines Domes Vēstis” 2013.gada jūnija izdevumā Nr.6(78) un pašvaldību tīmekļa vietnēs – www.marupe.lv, www.babite.lv un www.olaine.lv, kā arī Biroja un SIA „GEO Resursi” tīmekļa vietnēs – www.vpvpb.gov.lv un www.georesursi.lv. Ar sagatavotajiem materiāliem par Paredzēto darbību varēja iepazīties skarto pašvaldību novada domēs darba laikā, kā arī SIA “GEO Resursi” tīmekļa vietnē – www.georesursi.lv. Rakstiskus priekšlikumus un viedokļus par sagatavoto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu varēja izteikt līdz 2013.gada 8.jūlijam.

5.2.4. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmes klātienē notika 2013.gada 20.jūnijā plkst.11.00 Mārupes novada domē (Daugavas ielā 29, Mārupē), 2013.gada 21.jūnijā plkst.11.00 Babītes novada domē (Centra ielā 4, Babītes novada Piņķos) un 2013.gada 26.jūnijā plkst.11:00 Olaines novada domē (Zemgales ielā 33, Olainē). Atbilstoši Birojā iesniegtajiem ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokoliem, tajās piedalījās 4 klātesošie (Mārupes novadā), 3 klātesošie (Babītes novadā) un 6 klātesošie (Olaines novadā). Sagatavotā IVN ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksmēs piedalījās gan Ierosinātājas, gan SIA “GEO Resursi”, gan pašvaldību pārstāvji, kā arī iedzīvotāji un sabiedrisko organizāciju pārstāvji. Klātesošie galvenokārt izteica viedokli par ziņojumā nepieciešamajiem precizējumiem, tajā skaitā nepieciešamību precizēt kūdras transportēšanas maršrutus, pa tiem paredzēto pārvadājumu apjomu un slodzi, nepieciešamību pievienot modelēšanas datus par tehnikas CO₂ izmešiem un trokšņa līmeņiem un informāciju par Paredzētās darbības gaitā radušos gaisu piesārņojošo vielu emisijām.

5.2.5. IVN ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs saņēma:

5.2.5.1. Privātpersonas 2013.gada 1.jūlija vēstuli, kurā izteikts viedoklis pret sagatavoto IVN ziņojumu, galvenokārt norādot, ka IVN ziņojumā nav pietiekoši izvērtēts plūdu risks, gruntsūdens līmeņa pazemināšanās ietekme uz Darbības vietai blakus esošajiem Dabas liegumiem, kā arī trūkst informācijas, lai izvērtētu Paredzētās darbības ietekmi uz gaisa kvalitāti.

5.2.5.2. VAK 2013.gada 4.jūlija vēstule Nr.2.7-001, kurā izteikts viedoklis, ka daļā no IVN iekļautajām teritorijām Paredzēto darbību nav pieļaujams uzsākt. VAK vērtējumā Paredzētā darbība Dabas liegumu tiešā tuvumā apdraud aizsargājamiem biotopiem nepieciešamo hidroloģisko režīmu un vairāku īpaši aizsargājamo putnu dzīvošanas iespējas. VAK izteica arī viedokli, ka Paredzētā darbība nav pieļaujama tuvāk par 150m (vēlams 200m) no jebkuras ĪADT ārējās robežas tuvākā punkta, kā arī teritorijās, kuras potenciāli var tikt iekļautas Dabas liegumu platībās. VAK ieskatā Paredzētā darbība nav veicama arī platībās, kas atbilst Eiropas Savienības prioritāri aizsargājamiem biotopiem, kā arī izteica ierosinājumus saistībā ar IVN gaitā piesaistīto sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu sniegto vērtējumu par Paredzēto darbību un to rekomendāciju ietveršanu ietekmes uz vidi novērtējumā u.c.

5.2.5.3. VVD Lielrīgas Pārvaldes 2013.gada 5.jūlija vēstuli Nr.4.5-19/2986. Vēstulē pausts viedoklis, ka VVD Lielrīgas Pārvaldei nav principiālu iebildumu par sagatavotā IVN ziņojuma koncepciju, bet tajā pašā laikā norādīts, ka ziņojumā ietvertā informācija ir virspusēja un nepilnīga, piemēram, piesārņojošo vielu un trokšņa emisiju vērtējums nav pamatots ar aprēķiniem un modelēšanu, tāpat tekstā minēti spēkā neesoši normatīvie akti. VVD Lielrīgas Pārvaldes vērtējumā sagatavotajā ziņojumā nav sniegta informācija par Paredzētās darbības iespējamajām ietekmēm uz blakus esošo Dabas liegumu hidroloģisko režīmu un dabas vērtībām visā kūdras ieguves laikā. VVD Lielrīgas Pārvalde savā vēstulē rekomendēja pārskatīt visu sagatavotajā ziņojumā sniegto informāciju un to papildināt ar uzskatāmiem materiāliem par visu Paredzēto darbību, īpašu uzmanību pievēršot piesārņojošo vielu un trokšņa emisijām, pasākumiem ietekmju mazināšanai uz Dabas liegumiem un apdzīvotajām vietām, iespējamajām kūdras ieguves platībām un to izvietojumu.

5.2.5.4. Ar SIA "GEO Resursi" 2013.gada 17.jūlijā ar elektroniskā pasta vēstuli pārsūtīto DAP 2013.gada 8.jūlija vēstule Nr.4.9/35/2013-N-E, kurā DAP kā vienu no būtiskākajiem trūkumiem sagatavotajā IVN ziņojumā norādījusi informāciju par paredzētajiem rekultivācijas darbiem, sevišķi ņemot vērā plānoto ieguvei paredzēto ievērojamo platību apjomu. DAP ieskatā ietekmes uz vidi novērtējumā nepieciešams iekļaut prasību izstrādāt atbilstošu rekultivācijas plānu jau kūdras ieguves projektā. DAP vērtējumā rekultivācija būtu jāplāno un jāveic pakāpeniski atsevišķās Atradnes platībās, kamēr ieguve turpinās citos laukumos. DAP arī norādīja, ka rekultivācijai jārada piemēroti hidroloģiskie apstākļi purva renaturalizācijai un, ņemot vērā, ka Darbības vietai blakus atrodas ĪADT, daļā rekultivējamo platību, kur tas iespējams, kā rekultivācijas mērķis jāparedz dabas daudzveidības saglabāšana un aizsargājamo biotopu platību palielināšana.

5.3. Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

5.3.1. Birojā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums pēc tā sabiedriskās apspriešanas tika iesniegts 2013.gada 10.oktobrī. Paziņojums par ziņojuma iesniegšanu Birojā tika publicēts Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv un skarto pašvaldību tīmekļa vietnēs – www.marupe.lv, www.babite.lv un www.olaine.lv. Ziņojums bija pieejams SIA "GEO Resursi" tīmekļa vietnē www.georesursi.lv.

5.3.2. Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma izvērtēšanas laikā Birojs saņēma:

5.3.2.1. VVD Lielrīgas Pārvaldes 2013.gada 15.oktobra vēstuli Nr.4.5-19/4731, kurā norādīts, ka tai nav principiālu iebildumu pret izstrādāto ziņojuma koncepciju, ja tiks nodrošināti tajā norādītie un plānotie pasākumi ietekmes samazināšanai un

novēršanai. VVD Lielrīgas Pārvalde savā vēstulē norādīja, ka Ierosinātajai īpaša uzmanība jāpievērš to ietekmi mazinošo pasākumu realizācijai, kas mazinās ietekmi uz Dabas liegumiem. Tāpat VVD Lielrīgas Pārvalde norādīja, ka tās ieskatā 100 – 150m buferjoslas izveide ap Dabas liegumiem nodrošinās tikai īslaicīgu hidroloģiskā režīma saglabāšanu.

- 5.3.2.2. VAK 2013.gada 22.oktobra vēstuli, kurā pausts negatīvs viedoklis par aktuālo ziņojumu, jo tajā noraidītas iepriekš VAK norādītās pretenzijas par kūdras ieguves iespējamo negatīvo ietekmi uz Dabas liegumiem un īpaši aizsargājamiem biotopiem ārpus Dabas liegumiem.
- 5.3.3. Pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20.panta (2) un (3) daļu, Birojs 2013.gada 27.novembrī Ierosinātajai un SIA “*GEO Resursi*” nosūtīja vēstules Nr.3-01/1532 un Nr.3-01/1529 par nepieciešamību papildināt ziņojumā sniegto informāciju un vērtējumu. Papildinātais ziņojums Birojā tika iesniegts 2015.gada 15.janvārī. Paziņojums par papildinātā ziņojuma iesniegšanu tika publicēts Biroja tīmekļa vietnē www.vpvp.gov.lv un skarto pašvaldību tīmekļa vietnēs – www.marupe.lv, www.babite.lv un www.olaine.lv. Papildinātais ziņojums bija pieejams SIA “*GEO Resursi*” tīmekļa vietnē www.georesursi.lv.
- 5.3.4. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par papildināto ziņojumu, Birojā tika saņemtas:
- 5.3.4.1. Olaines novada pašvaldības 2015.gada 29.janvāra vēstule Nr.14/376, kurā norādīts, ka jaunu atsauksmju (ierosinājumu) tai par izstrādāto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu nav.
- 5.3.4.2. Babītes novada pašvaldības 2015.gada 29.janvāra vēstule Nr.3-9.1/165, kurā norādīts, ka papildinātajā ziņojumā sniegtas atsauces uz spēkā neesošiem normatīvajiem aktiem. Babītes novada pašvaldība savā vēstulē norādīja, ka atbalsta plānoto nodomu, kas paredz, ka Ierosinātāja sadarbībā ar vides un dabas aizsardzības institūcijām veic ikgadējus apsekojumus, lai izvērtētu izvēlēto inženiertehnisko un organizatorisko pasākumu ietekmes uz vidi novēršanas efektivitāti. Tāpat pašvaldība norādīja, ka tai nav iebildumu pret Ierosinātājas plānoto kūdras ieguves lauku paplašināšanu ziņojumā norādītajās teritorijās.
- 5.3.4.3. DAP 2015.gada 9.februāra vēstule Nr.4.9/8/2015-N-E, kurā norādīts, ka, būtiski uzlabojumi, salīdzinājumā ar 2013.gadā sagatavoto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu, nav veikti. DAP savā vēstulē norādīja, ka ziņojumā norādītā un plānotā kūdras ieguves lauku renaturalizācija, tai apaugot ar bērzu mežu, no bioloģiskās daudzveidības viedokļa uzskatāma par mazvērtīgāku kā purva biotopi un nebūtu uzskatāma par pilnvērtīgi renaturalizētu. Tāpat DAP arī norādīja, ka joprojām ziņojumā nav norādītas teritorijas, kuras savā atzinumā, kā teritorijas, kurās ieguve nav pieļaujama, minējis ornitoloģijas eksperts. Tādēļ DAP norādīja, ka tā varēs akceptēt izstrādāto ziņojumu pēc labojumu un papildinājumu izdarīšanas.
- 5.3.4.4. VVD Lielrīgas Pārvaldes 2015.gada 12.februāra vēstule Nr.4.5.-19/1039, kurā informēts, ka VVD Lielrīgas Pārvaldei nav principiālu iebildumu pret izstrādāto ziņojumu, ja tiks nodrošināti tā aktuālajā redakcijā iekļautie ietekmju mazināšanas vai novēršanas pasākumi. Tāpat VVD Lielrīgas Pārvalde norādīja, ka Ierosinātajai īpaša uzmanība jāpievērš tieši Paredzētās darbības ietekmi mazinošu pasākumu realizācijai uz Dabas liegumiem, un atkārtoti norādīja, ka tās ieskatā plānotā 100 – 150m buferzonas izveide ap Dabas liegumiem nodrošinās tikai īslaicīgu hidroloģiskā režīma saglabāšanu to teritorijās, kā arī minēja, ka ziņojumā ir atsauces uz spēkā neesošiem normatīvajiem aktiem.

5.3.5. Birojs ar 2015.gada 13.aprīļa lēmumu Nr.3-02/841 *“Par kūdras ieguves lauku paplašināšanas Mārupes novada Mārupes pagasta, Babītes novada Babītes pagasta un Olaines novada Olaines pagasta teritorijās ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma atgriešanai pārstrādāšanai”* nosūtīja ziņojumu pārstrādāšanai, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20.panta (4)daļu.

5.4. Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto pārstrādāto Ziņojumu un argumenti pārstrādātā Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

5.4.1. Ziņojums pēc tā pārstrādāšanas Birojā tika iesniegts 2016.gada 29.septembrī. Paziņojums par Ziņojuma iesniegšanu Birojā tika publicēts Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv un skarto pašvaldību tīmekļa vietnēs. Paziņojums un Ziņojuma aktuālā versija bija pieejama Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv.

5.4.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par pārstrādāto Ziņojumu, Birojā tika saņemta:

5.4.2.1. Babītes novada pašvaldības 2016.gada 12.janvāra vēstule Nr.3-9.1/2470, kurā vērsta uzmanība uz ietekmes aspektiem, kas varētu ietekmēt Babītes novada teritoriju. Tāpat pašvaldība norādīja, ka tā neiebilst pret plānoto kūdras ieguves lauku paplašināšanu Ziņojumā norādītajās teritorijās.

5.4.2.2. DAP 2016.gada 19.oktobra vēstule Nr.4.9/59/2016-N-E. DAP norādījusi, ka ar kūdras ieguves lauku paplašināšanu saistīti vairāki iespējamie apdraudējumi – tieša aizsargājamo biotopu, sugu vai to dzīvotņu iznīcināšana, hidroloģiskā režīma izmaiņas, kas var izraisīt purva biotopu un dzīvotņu degradāciju vai bojāeju, un ievērojamas siltumnīcas efektu izraisīto gāzu (turpmāk – SEG) emisijas no susināšanas izraisītas kūdras mineralizācijas. DAP savā vēstulē norādīja, ka būtisks Ziņojuma trūkums ir tas, ka tajā nav ietverta kopaina par visas Atradnes līdzšinējo un turpmāk paredzamo izstrādi un rekultivāciju. Tāpat DAP, pamatojoties uz ornitofaunas eksperta vērtējumu, norāda, ka kūdras ieguve nebūtu pieļaujama platībās, kurās paredzama Dabas liegumu paplašināšana un konstatēti Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamie biotopi un kurās var tikt radīta būtiska ietekme uz Dabas liegumu ornitofaunu un to dzīvotnēm. DAP arī norādīja, ka Ziņojumā nav vērtēti un analizēti SEG emisiju jautājumi no nosusinātām kūdras zemēm. Tajā pašā laikā DAP izteica arī pozitīvu vērtējumu par dažiem Ziņojumā iekļautajiem Paredzētās darbības negatīvās ietekmes mazināšanas risinājumiem.

5.4.2.3. Mārupes novada domes 2016.gada 20.oktobra vēstule Nr.2-5/2742, kurā pašvaldība vērsusi uzmanību, ka atbilstoši Mārupes Teritorijas plānojumam Mārupes novadā esošajā Paredzētās darbības teritorijā plānotā derīgo izrakteņu ieguve nav atļauta. Mārupes novada dome informēja, ka Mārupes Teritorijas plānojuma grozījuma ietvaros tiks izvērtēta nepieciešamība mainīt noteikto teritorijas funkcionālo zonējumu un teritorijas izmantošanas nosacījumus, tomēr vienlaikus norādīja, ka atļautās izmantošanas izmaiņu pamatā nevarētu būt tikai uzņēmuma iecere veikt kūdras ieguvi, bet jāņem vērā arī plašāks vērtējums par plānoto teritorijas attīstību ilgtermiņā, dabisko ekosistēmu saglabāšanas nepieciešamību un derīgo izrakteņu ieguves ietekmēm uz blakus esošajām teritorijām. Tāpat Mārupes novada pašvaldība informēja, ka 2017.gada vidū paredzēts uzsākt spēkā esošā Mārupes Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi.

5.4.2.4. VVD Lielrīgas Pārvaldes 2016.gada 21.oktobra vēstule Nr.4.5.-20/7773, kurā norādīts, ka VVD Lielrīgas Pārvaldei nav principiālu iebildumu pret Ziņojuma aktuālo versiju, ja tiks nodrošināti tajā norādītie plānotie pasākumi ietekmju mazināšanai vai novēršanai.

- 5.4.3. Pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20.panta (2) un (3)daļu, Birojs 2016.gada 16.novembrī ar vēstuli Nr.3-01/1474 lūdza sniegt papildus informāciju, papildinājumus un vērtējumu Ziņojuma papildināšanai. Ziņojuma papildinājumi un komentāri Birojā tika iesniegti 2017.gada 17.janvārī. Paziņojums par Ziņojuma papildinājumu un komentāru iesniegšanu tika publicēts Biroja tīmekļa vietnē www.vpvpb.gov.lv un skarto pašvaldību tīmekļa vietnēs – www.marupe.lv, www.babite.lv un www.olaine.lv. Papildinātais Ziņojums bija pieejams Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv.
- 5.4.4. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par Ziņojuma papildinājumiem, Birojā tika saņemta DAP 2017.gada 31.janvāra vēstule Nr.4.9/8/2017-N-E. DAP vērš uzmanību uz vispārēju problēmu kūdras ieguves jomā, jo tiek paplašināti ieguves lauki, lai iegūtu komerciāli vērtīgāko mazsadalījušos kūdrū, kas veido purva griezumā augšējo daļu, lai gan šāda pieeja nonāk pretrunā racionāliem dabas resursu izmantošanas principiem, jo ilgtermiņā netiek izmantotas un rekultivētas daļēji izstrādātās teritorijas. Arī šajā gadījumā DAP konstatē, ka kūdras ieguve un rekultivācija tiek plānota ļoti plašās teritorijās ar paredzamu zemu intensitāti, kas rada ievērojamas SEG emisijas. DAP ieskatā no vides saglabāšanas un bioloģiskās daudzveidības atjaunošanas viedokļa racionālāk būtu darbības koncentrēt atsevišķās Atradnes daļās, tās secīgi izstrādājot un rekultivējot.
- 5.4.5. 2017.gada 6.martā Birojs ir saņēmis privātpersonas 2017.gada 4.marta vēstuli, kurā izteikts viedoklis saistībā ar sagatavoto Ziņojumu, galvenokārt izsakot iebildumus par Ziņojumā ietverto Paredzētās darbības radītā gaisa piesārņojuma izvērtējumu un secinājumiem, kas izdarīti par kūdras ieguves ietekmi uz apkārtējo teritoriju hidroloģisko režīmu.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

- 6.1. Ierosinātāja Darbības vietai blakus esošajos kūdras laukos, kas robežojas ar Dabas liegumiem vai atrodas to tuvumā, jau veic derīgo izrakteņu ieguvī, un Paredzētās darbība pēc būtības ir izmaiņas esošajā darbībā – ieguves platību palielināšana. Daļā no Laukumiem kūdras ieguve jau agrāk ir veikta vai teritorijas ir sagatavotas kūdras ieguvei. Kā novērtēts Ziņojumā, Paredzētā darbība nerada nepieciešamību pēc jaunas nozīmīgas infrastruktūras izveides vai ieguves metodikas maiņas, Ierosinātājas iecere ir turpināt līdzšinējo darbību, apgūstot papildus teritorijas. Novērtējuma procedūras uzdevums līdz ar to bija novērtēt līdzšinējo vides stāvokli un līdzšinējās ieguves radītās ietekmes, lai varētu lemt, vai ir pieļaujama un gadījumā ja ir – tad ar kādiem nosacījumiem pieļaujama ieguves teritoriju paplašināšana platībās, kas summāri būtiski pārsniedz Novērtējuma likuma 1.pielikuma robežvērtību, turklāt atrodas Natura 2000 teritorijas tuvumā. Natura 2000 teritoriju griezumā īpašs novērtējuma virziens ir ietekme uz teritoriju viengabalainību, ņemot vērā to izveides un aizsardzības mērķus.
- 6.2. Novērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka Ziņojuma autori ir apzinājuši galvenos ar Darbības vietu un Paredzēto darbību saistītos faktorus, kas var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, tajā skaitā ņemot vērā līdzšinējo teritorijas izmantošanas veidu un vides stāvokli, tuvumā esošos objektus un to jutīgumu, citas esošās darbības, apkārtnes teritorijas un iedzīvotāju blīvumu, Paredzētās darbības raksturu, apjomus, piesārņojuma un traucējumu veidus, negadījumu un avāriju riskus u.c. Viens no kompleksi ar Paredzētās darbības specifiku saistītajiem ietekmes faktoriem ir dabas resursu izmantošana un ar to saistītās ilglaicīgās ietekmes, tostarp siltumnīcefekta gāzu (turpmāk SEG) emisijas. Tāpat, novērtējis Ziņojumu, Birojs atzīst, ka šajā gadījumā būtisks apstāklis ir arī tas, ka Laukumi atrodas Natura 2000 teritoriju tuvumā. Nepārdomātas rīcības rezultātā kūdras ieguve uz Natura 2000 teritorijām varētu radīt netiešas, galvenokārt nosusināšanas ietekmes. Tā rezultātā var izmainīties augsnes struktūra un mitruma režīms un līdz ar to, - purvam raksturīgā veģetācija. Turklāt Dabas liegumi ir nozīmīgas teritorijas ne tikai īpaši aizsargājamo augu sugu un biotopu, bet arī putnu sugu aizsardzībai, tādēļ sevišķi svarīgi novērtēt iespējamās ietekmes un pieļaujamo ieguves

apjomu, kā arī pasākumus, kas varētu mazināt Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietas apkārtnē esošām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām. Šāda novērtējuma ietvarā nozīmīgi ir arī citi ietekmes veidi, piemēram, troksnis un ietekme uz gaisa kvalitāti. Vienlaikus hidroloģiskā režīma izmaiņas, kā arī ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni ir būtiski aspekti ne tikai Natura 2000 teritoriju kontekstā. Lai arī Laukumi atrodas nomaļus no apdzīvotām vietām, iegūto kūdru ir nepieciešams transportēt, savukārt iegūtā materiāla transportēšanas maršruti virzās pa autoceļiem, kuru tuvumā ir arī apdzīvotas teritorijas. Ar Paredzēto darbību nav plānots palielināt līdzšinējo satiksmes intensitāti un šajā aspektā Paredzētā darbība pēc būtības drīzāk būtu līdzšinējās ietekmes turpināšana, tomēr, veicot novērtējumu, ir būtiski apzināt arī to, vai šādas līdzšinējās ietekmes turpināšana nerada tādu apgrūtinājumu, kam nepieciešams paredzēt papildus pārvaldības nosacījumus. Ieguves un transportēšanas ietekmes, - galvenokārt putekļi un troksnis, - ir būtiskākie traucējumi, ko ikdienā izjūt vietējie iedzīvotāji. Tādēļ risinājumiem, lai šādas ietekmes pēc iespējas samazinātu un pārvaldītu, neradītu apgrūtinājumu, kas pārsniedz pieļaujamās robežvērtības, ir viens no būtiskiem IVN uzdevumiem.

6.3. Līdz ar to, kā būtiskākos Birojs Ziņojumā identificē sekojošus ar Paredzētās darbības realizāciju saistītus ietekmes uz vidi aspektus:

- 6.3.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ietekme uz ūdeņu kvalitāti.
- 6.3.2. Ietekme uz dabas vērtībām, tostarp bioloģisko daudzveidību un ainavu, kā arī pasākumi, kas paredzēti teritoriju rekultivācijai.
- 6.3.3. Ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000), to ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un aizsardzības mērķiem.
- 6.3.4. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē.
- 6.3.5. Troksnis un tā izplatība.
- 6.3.6. Derīgā izrakteņa transportēšanas ietekmes.

6.4. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās iespējamās plānotās darbības ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.4.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ietekme uz ūdeņu kvalitāti:

- 6.4.1.1. Lai uzsāktu kūdras ieguvu, ir nepieciešama kūdras lauku sagatavošana to izstrādei, kas ietver arī ieguves laukumu nosusināšanas sistēmas izveidi. Plānotajos ieguves laukumos, kuros vēsturiski jau veikta kūdras ieguve, plānots atjaunot kādreizējo nosusināšanas sistēmu, bet teritorijās, kurās kūdras ieguve līdz šim nav veikta, paredzēts ierīkot jaunu nosusināšanas grāvju tīklu. Nosusināšanas sistēmas ierīkošana purvā vistiešākajā veidā ir saistīta ar gruntsūdens līmeņa izmaiņām Darbības vietā un tai piegulošajās teritorijās, ietekmējot apkārtnes hidroloģisko režīmu un ilgtermiņā sekmējot purva virsmas sēšanos. Ņemot vērā to, ka Atradnē jau līdz šim veikta ieguve, novērtējumā izmantota informācija, kas iegūstama par līdzšinējās darbības radītu ietekmi, tostarp novērojumi dabā. Hidroloģisko izmaiņu ietekme uz Laukumu teritorijām un tiem piegulošajās platībās vērtēta, balstoties gan uz Ierosinātās iepriekšējo gadu pieredzi, veicot kūdras ieguvu Atradnē, gan uz Izstrādātās pieredzi un novērojumiem.
- 6.4.1.2. Secināts, ka daļā no Plānoto ieguves laukumu teritorijām jau ir funkcionējoša novadgrāvju sistēma, tomēr Darbības vietā ir arī tādas teritorijas, kur nosusināšana līdz šim nav veikta. Tādēļ gruntsūdens līmenis Laukumos un tiem piegulošajās teritorijās ir atšķirīgs un svārstās no 10 – 20cm līdz 40cm no zemes virsas. Mazāk ietekmētās teritorijas, kur gruntsūdens līmenis ir 10-20cm no zemes virsas, ir 1A laukums dabas

lieguma „*Melnā ezera purvs*” pierobežā, kā arī 2. un 4.laukuma daļas, kas atrodas dabas lieguma „*Cenas tīrelis*” pierobežā. Pārējie laukumi vai to daļas (1B, 1C, 3., 5. un daļa 2. un 4.laukuma) ir jau vērā ņemami pārveidoti.

6.4.1.3. Ziņojumā novērtētas kūdras ieguves tiešās un netiešās ietekmes zonas:

6.4.1.3.1. Paredzētās darbības ietvaros plānota Laukumu nosusināšana atbilstoši kūdras ieguves tehnoloģiskajām prasībām, līdz ar to Laukumi uzskatāmi par Paredzētās darbības tiešās ietekmes zonu, kurā sagaidāma visbūtiskākā ietekme uz hidroloģisko režīmu. Tiešās ietekmes zonas būs līdzvērtīgas Laukumu platībām.

6.4.1.3.2. Hidroloģisko izmaiņu ietekme uz teritorijām ārpus Laukumu kontūrām atkarīga no tā, cik dziļi tiks izrakti nosusināšanas sistēmu grāvji, kā arī no piegulošo (potenciāli ietekmēto) teritoriju reljefa, ģeoloģiskajiem apstākļiem un izmantošanas veida. Izvērtējot esošo situāciju un līdzšinējās nosusināšanas ietekmi Atradnē, Ziņojumā secināts, ka gruntsūdens līmeņa pazemināšanās par 15 – 20cm no zemes/purva virsmas novērojama līdz 20m platā joslā paralēli esošajiem novadgrāvjiem. Šādā joslā novērojamas arī veģetācijas izmaiņas un tā uzskatāma par kūdras ieguves netiešās ietekmes zonu (novērojama pastiprināta koku un krūmu augšana, kas liecina par nosusināšanas ietekmi ilgtermiņā). Realizējot Paredzēto darbību, prognozējams, ka reljefa un gruntsūdens līmeņa pazemināšanās rezultātā šajā joslā notiks dabisko purvu biotopu degradācija (vietās, kur tādi saglabājušies). Vienlaikus secināts, ka tajās vietās, kur ieguves laukumi robežojas ar lauksaimniecībā izmantojamām un mežu teritorijām, izmaiņu ietekme nebūs tik būtiska. Šīs teritorijas jau atrodas purva ārmalā un tajās jau novērojama nosusināšanas ietekme.

6.4.1.3.3. Vērtējot gruntsūdens līmeņa izmaiņas plašākā teritorijā un ņemot vērā novērojumus citā purvā (Sēmes purvs), secināts, ka neskartā purva virsmas sēšanās pazīmes (ja robežgrāvju/novadgrāvju dziļums ir ~2m) iespējams fiksēt ~100 – 120m lielā attālumā no kūdras izstrādes teritorijas robežām, kas var būt uzskatāma par sekundārās ietekmes zonu. Vienlaikus novērtēts, ka gruntsūdens līmenis šajā 100 – 120m joslā (kā arī tālāk no tās) praktiski saglabājas vienāds ar purva virsmu (kūdras sēšanās un gruntsūdens līmeņu pazemināšanās notiek vienlaicīgi). Tādējādi, lai gan izmaiņas ir konstatējamās, netiek konstatēts, ka sekundārajā ietekmes zonā hidroloģiskie apstākļi kļūtu kopumā nepiemēroti purva biotopiem. Sekundārās ietekmes izplatības zona var atšķirties, atkarībā no tā, cik dziļi ir novadgrāvji (uz ko Ziņojuma apspriešanas ietvaros ir netieši norādījusi arī VVD Lielrīgas Pārvalde un viedokli 2017.gada 4.marta vēstulē izteikusi arī privātpersona. Ziņojumā tas ņemts vērā un norādīts, ka vietās, kur tas būtiski un kur izmaiņas var radīt nelabvēlīgu ietekmi (t.i. – Dabas liegumu pierobežā), ir jāparedz papildus inženiertehniskie pasākumi. Proti, - neveicot kūdras izstrādi dziļāk par 2m, - 150m buferzona ir uzskatāma par pietiekamu. Ja izstrāde paredzēta dziļāk, - papildus jāparedz aizsargmembrānas jeb iedziļinātās „plēves” risinājums un tas uzsākams ne vēlāk kā brīdī, kad ieguve sasniedz 1m dziļumu (skat. Ziņojuma 6.nodaļu un šī Biroja atzinuma 6.4.3.nodaļu).

6.4.1.4. Ieguvi Laukumos ir paredzēts veikt ne tuvāk kā 150m no Dabas liegumu robežām un ietekmes zonās nav reģistrētu ūdensapgādes urbumu. Atbilstoši Ziņojumam 1C laukuma tuvumā ir bijušās AS “*Olainfarm*” un “*Biolar*” ķīmisko atkritumu izgāztuves piesārņojuma areāla zona, tomēr tā atrodas ~ 250m attālumā no ieguves vietas un savstarpējās mijiedarbības vai piesārņojuma izplatīšanos veicināšana ar Paredzēto

darbību netiek identificēta. Novērtējot Paredzētās darbības risinājumus, arī ietekme uz dzeramā ūdens resursiem un kvalitāti ar Paredzēto darbību netiek prognozēta. Uz D no 1B ieguves laukuma ir mazdārziņu teritorija un nevar izslēgt, ka tajā ierīkotas ūdens ņemšanas vietas, tomēr tā atrodas otrpus pašvaldības ceļam ārpus purva platībām un nozīmīgas ietekmes uz teritorijas ūdensapgādi nevarētu būt sagaidāmas.

6.4.1.5. Ūdeņu notece purvā galvenokārt norisinās pa augšējo aktīvo slāni, ko veido vāji sadalījusies kūdra. Novērtēts, ka kūdras augšējais slānis, kurā notiek ūdens masas pārvietošanās Atradnē ir ~20cm biezs. No kopējās Laukumu platības gada vidējais noteces apjoms Ziņojumā prognozēts 2,78 miljoni m³, kas pa kūdras ieguves teritorijas novadgrāvju tīklu tiks novadīti uz tuvākajām ūdensnotekām. Proti: no 1A ieguves laukuma uz Neriņu un Dzilnupi, no 1B, 2., 4. un 5.laukuma uz Puplu, no 3., 4. un 5.laukuma uz Cenu, un no 1B un 1C laukuma uz ūdensnoteku N – 41. Ziņojumā novērtēts, ka nosusināšanas sistēmu izbūves rezultātā var mainīties caurplūdumu režīms atsevišķos piegulošo teritoriju novadgrāvjos, tajā skaitā tādos, kas šķērso lauksaimniecības un mežsaimniecības teritorijas. Ziņojumā norādīts, lai skaitliski novērtētu iespējamās caurplūdumu izmaiņas, kūdras ieguves projektā būs nepieciešams veikt jau precīzākus hidroloģiskos aprēķinus un caurteku tehniskā stāvokļa un parametru novērtējumu. Vienlaikus identificēts, ka caurteku – regulatoru izbūve būs nepieciešama un ar Paredzēto darbību ir plānota no 1A, 1B, 2. un 4.laukuma iztekošajiem grāvjiem (rekomendētās ietekmes novēršanas un mazināšanas pasākumu realizācijas vietas attēlotas Ziņojuma 6.1.attēlā). Ziņojuma autori norāda, ka šādi pasākumi nepieciešami, lai varētu regulēt pavasara palu un intensīvu lietus periodu noteces straujumu, kompensējot iespējamo caurplūdumu maksimumu palielināšanos kūdras izstrādes rezultātā un tādējādi novērstu piegulošo teritoriju iespējamās applūšanas draudus.

6.4.1.6. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz tuvākajām valsts nozīmes ūdensnotekām, Ziņojuma autori konstatē, ka ietekme varētu izpausties kā maksimālo caurplūdumu neliels palielinājums un minimālo caurplūdumu neliels samazinājums tajās ūdenstecēs, uz kurām paredzēta ūdens novadīšana no Laukumiem, tomēr, ņemot vērā potenciāli nosusināmo teritoriju platību attiecību pret ūdensteču baseinu kopplatību, ietekme novērtēta kā minimāla, dabiski iespējamo svārstību robežās. Ziņojuma autori novērtējuši, ka uz gada vidējo noteces apjomu būtiskākā ietekme sagaidāma pirmos 2 – 3 gadus pēc nosusināšanas sistēmu pilnveides, jo notiks pastiprināta purvā akumulētā ūdens notece, īpaši no teritorijām, kurās iepriekš susināšana nav veikta. Pēc tam prognozēta noteces režīma stabilizēšanās līmenī, kāds bijis pirms Paredzētās darbības uzsākšanas. Šāda vērtējuma ietvarā Ziņojumā secināts, ka kopumā negatīvas vai būtiskas ietekmes uz Neriņu, Dzilnupi, Puplu, Cenu, ūdensnoteku N – 41, Olainīti un Mīsu nav sagaidāmas, kā arī netiks ietekmēta neviena no tuvākajām ūdenstilpēm, t.i. Babītes ezers, Melnais ezers, Božu ūdenskrātuve, Līduma karjera ūdenskrātuve un Skaista ezers. Arī attiecībā uz virszemes noteces ūdens kvalitāti izmaiņas Paredzētās darbības piegulošajās teritorijās netiek prognozētas. Secināts, ka notecē saglabāsies raksturīgie purvu ūdeņi, bet suspendēto vielu izgulsnēšanai pirms ieplūdes ūdensnotekās – tāpat kā līdz šim - plānots izmantot nosēdbaseinus (nosēdbaseinu vietas attēlotas Ziņojuma 6.1.attēlā). Negatīvas ietekmes novēršanai tāpat nepieciešams uzraudzīt novadgrāvju tehnisko stāvokli un pie nepieciešamības veikt to tīrīšanu.

6.4.1.7. Vērtējot sagaidāmās ietekmes un nepieciešamos inženiertehniskos un organizatoriskos pasākumus ietekmes uz hidroloģisko režīmu novēršanai vai samazināšanai, Ziņojumā atsevišķi aplūkoti nepieciešamie un papildus rekomendējamie risinājumi nelabvēlīgas ietekmes uz Dabas liegumiem nepieļaušanai. Tomēr, ņemot vērā ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma kontekstu, šie pasākumi kopskatā ar novērtējumu par ietekmi aplūkoti atsevišķā šī Biroja atzinuma apakšnodaļā. Attiecībā uz citām teritorijām Ziņojumā konstatēts, ka nav sagaidāmas būtiskas hidroģeoloģisko apstākļu un ģeoloģisko

procesu izmaiņas ar Paredzēto darbību Darbības vietas apkārtnē. Vienlaikus Ziņojumā iekļautas rekomendācijas ūdens kvalitātes monitoringam, lai uzraudzītu saņemšo ūdensteču ūdens kvalitāti un nepieļautu tās pasliktināšanos. Monitoringa veikšanai ieteicamās vietas attēlotas Ziņojuma 8.1.attēlā un būtiskākā nozīme monitoringa veikšanai identificēta līdz šim kūdras ieguvei neizmantotajos iecirkņos, kā arī Dabas liegumu teritoriju tuvumā. Secināts, ka monitorings veicams atbilstoši VVD izvirzāmām prasībām, ņemot ūdens paraugus pie grāvju iztekas no kūdras lauku ieguves teritorijas, ka arī 100 – 200m leņpus ūdeņu ieplūdes attiecīgajās upēs.

6.4.1.8. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs konstatē, ka, ievērojot Ziņojumā ietvertos risinājumus un ietekmi mazinošos pasākumus, nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība varētu atstāt būtisku negatīvu ietekmi uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augšnes struktūras un mitruma izmaiņām, virszemes un pazemes ūdens kvalitāti vai veicināt mūsdienu ģeoloģisko procesu aktivizāciju nozīmīgos apjomos. Ar Paredzēto darbību ir sagaidāmas kūdras ieguvei raksturīgās ietekmes un papildus piesardzība ir saglabājama gan joslās Dabas liegumu tuvumā, gan saistībā ar pasākumiem, kas veicami, lai nepieļautu virszemes ūdeņu kvalitātes pasliktināšanos, tomēr izmaiņas nav sagaidāmas tik nozīmīgas, lai atstātu iespaidu uz dabiskās vides absorbcijas spēju un tiešā tuvumā (neskaitot Dabas liegumus, kas aplūkoti citā šī Biroja atzinuma apakšnodaļā) nav identificētas pret pārmaiņām īpaši jutīgas teritorijas vai objekti. Vietās, kur tas identificēts kā nepieciešams, Ziņojumā ir plānoti ietekmes novēršanas un mazināšanas pasākumi un izslēdzoši apstākļi Paredzētās darbības realizācijai nav konstatēti. Atbilstoši Novērtējuma likuma 24.panta (1)daļai Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu. Vienlaikus Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu ir nepieciešams arī ar šo atzinumu nostiprināt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir iespējama vai nav pieļaujama:

- a) Lai novērstu negatīvu ietekmi pavasara palu un intensīvu lietus periodu laikā, kas saistīts ar straujāku ūdens noteci un caurplūdumu maksimumu palielināšanos, no Laukumiem iztekošajiem novadgrāvjiem ir jāparedz un jānodrošina caurteku-regulatoru izbūve. Precīzi risinājumi un to realizācijas vietas nosakāmas ieguves projektā, vadoties no Ziņojumā iestrādātajiem principiem un veicot nepieciešamos caurplūdumu aprēķinus.**
- b) Lai novērstu kūdras aizplūšanu no kūdras ieguves laukiem un novērstu nosusināšanas sistēmas aizsērēšanu, no Laukumiem iztekošajiem novadgrāvjiem ir jāparedz un jānodrošina nosēdbaseinu ierīkošanu. Jānodrošina novadgrāvju tehniskā stāvokļa uzraudzība un pie nepieciešamības to tīrīšana.**
- c) Jānodrošina Ziņojumā paredzētie ugunsdrošības pasākumi, tostarp preventīvie pasākumi, novēršot un samazinot ugunsgrēka izcelšanās iespējamību. Vienlaikus nav pieļaujama tāda Paredzētās darbības vajadzībām izmantojama ugunsdzēsības baseinu/dīķu risinājuma un dziļuma izvēle, kas varētu izmainīt hidroloģisko režīmu vai citādi pasliktināt stāvokli Dabas liegumos.**

6.4.2. Ietekme uz dabas vērtībām, tostarp bioloģisko daudzveidību un ainavu, kā arī pasākumi, kas paredzēti teritoriju rekultivācijai.

6.4.2.1. Izvērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz dabas vērtībām, Ziņojumā identificēti vairāki iespējamie ietekmes veidi – prognozēta gan tieša ietekme (izstrādāti kūdras slāņi, pazemināts gruntsūdens līmenis), gan netieša ietekme uz vidi (izmaiņas augāja struktūrā

un sugu sastopamībā, kūdras veidošanās procesa palēnināšana vai pārtraukšana), kā arī ietekmju mijiedarbība. Šajā atzinuma apakšnodaļā apskatīta tiešā ietekme Laukumu teritorijās un to pierobežā, ārpus Natura 2000 teritorijām (skat. arī šī Biroja atzinuma 6.4.3.apakšnodaļu).

6.4.2.2.Paredzētās darbības rezultātā ieguves vietā tiks zaudēti aizsargājамie biotopi un uzturēšanās/ligzdošanas vietas putnu sugām, kā arī ietekmētas Darbības vietai piegulošās teritorijas, kas ir Paredzētās darbības tiešā un nenovēršamā ietekme. Ziņojuma izstrādes laikā ir veikta Darbības vietas un tai piegulošās teritorijas padziļināta izvērtēšana no sugu un biotopu viedokļa, pieaicinot sertificētus sugu un biotopu, tajā skaitā ornitofaunas ekspertus (Ziņojuma 2. un 3.pielikums).

6.4.2.3.Secināts, ka Darbības vietā, nosusināšanas un kūdras ieguves ietekmētajās teritorijās visizplatītākie ir degradētu purvu biotopi, bet Laukumos ir konstatēti arī īpaši aizsargājami biotopi – 91D0* *Purvaini meži* (1A laukuma perifērija, 2.laukuma ZR daļa), 7110* *Neskarti augstie purvi* (1A laukums, 2.laukuma Z daļa) un 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās* (1A DA daļa, 2.laukuma Z un vidusdaļa, 4.laukuma Z daļa). Minēto īpaši aizsargājamo biotopu platības atrodas arī ārpus Laukumu robežām – uz Z, ZR no 1A, 2. un 4.laukuma. Pārējās Plānotajiem kūdras ieguves laukumiem piegulošās platības galvenokārt ir antropogēni būtiski ietekmētas, izveidots plašs meliorācijas grāvju tīkls.

6.4.2.4.Ziņojumā ir vērtētas Paredzētās darbības rezultātā ietekmētās īpaši aizsargājamo biotopu platības un šādas ietekmes nozīmīgums konkrēto apstākļu griezumā, attiecīgo biotopu sastopamība valstī un izplatība boreālajā reģionā. Secināts, ka Paredzētā darbība saistīta gan ar īpaši aizsargājamo biotopu platību zaudējumiem Laukumu teritorijās, gan ar ietekmi uz piegulošās teritorijās esošiem īpaši aizsargājamiem biotopiem. Izvērtējot sugu un biotopu ekspertes atzinumā norādītās Paredzētās darbības skarto biotopu platības, Birojs secina, ka dažādās atzinuma sadaļās tās atšķiras, proti, variē 1 – 1,5ha robežās. Novērtēts, ka biotops 91D0* *Purvaini meži* tiks zaudēts 22 – 23,5ha platībā (~0,01% no biotopa platības valstī) un piegulošās teritorijās 5ha platībā pazemināsies tā kvalitāte. Biotopa 7110* *Neskartie augstie purvi* platība samazināsies par 288ha, ieskaitot piegulošās teritorijas, kas degradēsies pēc ieguves laukumu izveides (~0,11% no biotopa platības valstī). Ieguves laukumiem piegulošajās platībās esošais biotops 7110* *Neskarti augstie purvi* ~70ha platībā degradēsies par biotopu 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris atjaunošanās*. Savukārt Plānoto ieguves laukumu teritorijā biotopa 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris atjaunošanās* platība samazināsies par 33 – 34ha.

6.4.2.5.Apsekotajās teritorijās ir konstatētas divas īpaši aizsargājamo augu sugas (vāļīšu staipeknis un gada staipeknis), bet novērtēts, ka īpaši aizsargājamo augu sugu sastopamība, iespējams, ir lielāka nekā tas konstatēts apsekojuma laikā. Sugu un biotopu eksperte norādījusi, ka Plānotajos ieguves laukumos konstatētie gada un vāļīšu staipekņi ārpus tipisku dabisku mežu biotopiem uzskatāmi par ietekmētu (degradētu) teritoriju indikatorsugām, kas liecina par susināšanas ietekmi. Sugu un biotopu eksperte savā atzinumā novērtējusi, ka Paredzētās darbības īstenošanas rezultātā nav paredzama būtiska negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamo augu sugu populācijām tādā apmērā, lai tā būtiski ietekmētu šo sugu populāciju izdzīvošanu un saglabāšanās apstākļus valstī vai reģionā kopumā. Vienlaikus Birojs atzīmē, ka traucējumus vai tiešas ietekmes radīšanu uz īpaši aizsargājamām sugām aprobežo Sugu un biotopu aizsardzības likuma 12.pants, tādēļ iespējams nepieciešamus papildus pasākumus, kas iestrādājami derīgo izraktnu ieguves projektā, lai nodrošinātu aizsargājamo sugu atradņu saglabāšanu dzīvotspējai piemērots apstākļos, būtu nepieciešams noteikt sadarbībā ar DAP un jomas ekspertu.

6.4.2.6. Paredzētās darbības īstenošana lokāli izmainīs ainavu, tomēr lielāko daļu Laukumu teritorijas veido jau daļēji ietekmētas teritorijas un no tuvākajiem skatu punktiem to teritorijas ir vāji pārredzamas. Līdz ar to ietekme nebūs tik intensīva, tomēr salīdzinoši būtiska (ilglaicīga), ja savlaicīgi un pārdomāti netiek realizēti rekultivācijas pasākumi. Atbilstoši normatīvo aktu prasībām pēc derīgā izrakteņa ieguves nepieciešams veikt izstrādāto teritoriju rekultivāciju. Kūdras ieguves gadījumā nosusinātās un izstrādātās teritorijas nepieciešams rekultivēt pēc iespējas ātrāk, jo šādas teritorijas ir potenciāli SEG emisiju avoti, kā arī rekultivācija nodrošina izstrādāto lauku iekļaušanos apkārtējā ainavā, uzlabo izstrādāto teritoriju ugunsdrošību un ilgtspējīgu attīstību. Paredzētās darbības un līdzšinējās ieguves teritorijām plānots rekultivācijas veids – renaturalizācija jeb purvam raksturīgās vides, mitrāju atjaunošana. Lai atjaunotu purvam tipiskos pārmitros apstākļus, nepieciešama meliorācijas sistēmas slēgšana, un Ziņojumā norādīts, ka, purva atjaunošanās procesu veicināšanai, ņemot vērā lielās paredzētās kūdras ieguves platības, visticamāk, būs nepieciešama purva augu sēšana un stādīšana. Ziņojuma 9.pielikumā ir pievienots aptuvenš rekultivācijas plāns. 2017.gadā Ierosinātāja plāno pārtraukt kūdras ieguvu un uzsākt rekultivāciju atsevišķās esošo ieguves lauku daļās, kas tieši robežojas ar Dabas liegumiem – daļā no platībām, ko LDF rekomendējis kā Dabas liegumu paplašinātās teritorijas, un kopumā laika periodā līdz 2028.gadam plānots rekultivēt vai uzsākt rekultivāciju esošajos ieguves laukos ~188ha platībā. Kūdras ieguves laukumos, kur kūdras ieguve tiks pabeigta laika periodā no 2029. – 2036.gadam, rekultivāciju plānots uzsākt pēc 2036.gada (~363ha platībā). DAP skatījumā kūdras ieguve tiek plānota ļoti plašās teritorijās ar prognozējamu zemu darbības intensitāti un rekultivāciju. DAP ieskatā no vides saglabāšanas un bioloģiskās daudzveidības atjaunošanas viedokļa racionālāk būtu darbības koncentrēt atsevišķās Atradnes daļās, tās secīgi izstrādājot un rekultivējot.

6.4.2.7. Birojs šādu DAP iebildumu uzskata par pamatotu, jo tas zināmā mērā norāda uz sistēmisku problēmu kūdras ieguves nozarē. Ziņojumā šobrīd tikai uz nelielu teritoriju (~188ha) izstrādāts pārskatāms izstrādāto Atradnes laukumu rekultivācijas plāns, kurš paredzētu, kuras platības, kādā secībā un kādos laikos tiks izstrādātas, un kurās teritorijās paralēli notiks rekultivācijas pasākumi. Atbilstoši Ziņojumā norādītajai informācijai, primāri rekultivācija varētu tikt veikta Dabas liegumu tuvumā, tomēr, neveicot rekultivāciju plašākās teritorijās, veidojas situācija, ka Ierosinātāja turpina paplašināt ieguves teritorijas, bet pasākumi ietekmes mazināšanai līdzšinējās ieguves teritorijās netiek veikti vispār. Saistībā ar minēto jāuzsver, ka atbilstoši Latvijas un Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktajam, kūdras ieguve 150 ha un lielākā platībā ir darbība ar būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi. Pirms to atļaut, ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums – procedūra, kuras ietvaros sagaidāmā ietekme ir jānovērtē, kā arī jāizstrādā risinājumi tās novēršanai vai samazināšanai. Ieguves vietu rekultivācija ir viens no derīgo izrakteņu ieguves radītas ietekmes uz vidi (kuras dēļ darbība iekļauta Novērtējuma likuma 1. un 2.pielikumā) mazināšanas risinājumiem un nav pieļaujama situācija, ka šādi pasākumi netiek plānveidīgi realizēti.

6.4.2.8. Izdodot atzinumu, Birojs ņem vērā likuma „Par zemes dzīlēm” 15.panta 2)daļu, kas nosaka, ka galvenās prasības zemes dzīļu aizsardzībā ietver arī racionālu derīgo izrakteņu ieguvu, kā arī atradnē sastopamo blakusproduktu izmantošanu. Tai pat laikā minētā likuma 6.pants vienlaikus noteic, ka ir jāievēro arī prasības, kas attiecas uz ietekmes uz vidi novērtējumu, un vides aizsardzības nosacījumi kopumā paredz izvērtēšanas un ietekmes un piesārņojuma novēršanas un mazināšanas principus, kas darbību ar būtisku ietekmi realizācijas gadījumā ir obligāti. Tādēļ ir jārod risinājumi saprātīgam līdzsvaram starp racionālu resursu izmantošanu un ilgstošas ietekmes mazināšanu, vienlaikus ņemot vērā Vides aizsardzības likuma 3.pantu, kurš noteic vides aizsardzības principu

„piesārņotājs maksā” un paredz, ka persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu.

- 6.4.2.9. Ņemot vērā minēto, ievērojamās līdzšinējās ieguves platības, to, ka Paredzētā darbība vairāk kā 8 reizes pārsniedz IVN robežvērtības, kā arī sagādāmās ietekmes ilgumu, Biroja skatījumā DAP pamatoti aktualizē ieguves lauku paplašināšanas un rekultivācijas jautājumu. Ieguve un tai sekojoša rekultivācijas plānošana ir jāveic mērķtiecīgi un stratēģiski, plānojot vidēji un labi sadalījušās kūdras ieguves vietas tādējādi, lai tālredzīgi un prognozējami veidotos laukumi, kur atlikušais kūdras slānis sasniedz biezumu rekultivācijai lietderīgā platībā. Teritorijās, kur atbilstību rekultivācijas nosacījumiem daļēji izstrādātās platības nesasnies 20 - 25 gadu laikā (samērīgs periods, kas salīdzināms ar derīgo izrakteņu ieguves licences termiņu jaunas ieguves veikšanai) un kas vairs netiek aktīvi izmantotas kūdras ieguvē, jārealizē vismaz pagaidu risinājumi ietekmes mazināšanai, kas efektivitātes ziņā var būt salīdzināmi ar rekultivācijas/renaturalizācijas pasākumu iespējām. Plānveidīgi jārealizē grāvju pagaidu dambēšanu un hidroloģiskā režīma stabilizēšanu, atjaunošanu. Ņemot vērā iespējamo ietekmes ilgumu un to, ka savādāk ietekmes mazināšanas pasākumi var netikt realizēti ievērojamās platībās un ilgstoši, šāda nosacījuma paredzēšana un īstenošana ir uzskatāma par samērīgu, nepieciešamu un piemērotu. Arī „*Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam*” secināts, ka klimata pārmaiņu jomā aktuāla problēma ir SEG emisiju samazināšana un CO₂ piesaiste. Kā svarīgākie veicamie pasākumi definēta arī SEG emisiju pasākumu apzināšana visos tautsaimniecības sektoros, lai panāktu ierobežotu SEG pieaugumu tautsaimniecības nozarēs. Tā kā pašlaik Latvijā un pasaulē tiek intensīvi strādāts pie SEG jomas ierobežošanas konceptuāliem un secīgi - regulējošiem jautājumiem, bet purvu rekultivācijas (un ar to saistīto SEG emisiju) jautājumi vēl tiek pētīti (arī Latvijā uzsākti pētījumi) un pieredze par piemērotākajiem risinājumiem ir izpētes un attīstības posmā, jārēķinās ar iespējamu papildus normatīvo aktu regulējumu attīstību, un, iespējams, papildus risinājumu nepieciešamību nākotnē.
- 6.4.2.10. Rezumējot visu iepriekš konstatēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs, sniedzot šo atzinumu konkrētā aspekta griezumā, nav konstatējis tādus apstākļus, kas būtu par pamatu kopumā aizliegt Ierosinātājas plānoto darbību. Vienlaikus Ierosinātājai ir jāņem vērā, ka Novērtējuma likuma 24.panta (1)daļa paredz, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu. Līdz ar to, Paredzētā darbība bez papildus novērtējuma iespējama tikai ievērojot Ziņojumā paredzētos (vai efektivitātes ziņā līdzvērtīgus un pamatotus) risinājumus un ietekmes uz vidi mazināšanas pasākumus. Vienlaikus **Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu Paredzētās darbības veikšanai ir norādāmi nosacījumi, ar kādiem tā iespējama vai nav pieļaujama.**
- a) **Sadarbībā ar DAP nosakāms, vai nav izstrādājami un realizējami risinājumi Atradnes teritorijā konstatēto īpaši aizsargājamo sugu atradņu iespējamai saglabāšanai un atjaunošanai to dzīvotspējai piemērotos apstākļos, kur atbilstoši un - ja tas pieļaujams, nosakot piemērotas teritorijas iespējami tuvu to dabiskajai vietai.**
- b) **Ierosinātājai ir jāizstrādā un sadarbībā ar DAP un AS „Rīgas meži” un „Latvijas valsts meži” jāparedz konkrēts ieguves un rekultivācijas pasākumu teritoriju plāns, nosakot un definējot konkrētas teritorijas vidēji un labi sadalījušās kūdras ieguvei, lai pārskatāmā periodā varētu plānot gan mērķtiecīgi veidojamus lietderīgās platības (rekultivācijai) laukumus, gan to veidošanās secību un iespējamo ilgumu. Teritorijās, kur saskaņā ar šādu plānu nav sagaidāma atbilstības sasniegšana rekultivācijas nosacījumiem ~ 20 - 25 gadu laikā un kas ilgstoši netiek aktīvi izmantotas, jārealizē vismaz pagaidu risinājumi ietekmes mazināšanai, kas efektivitātes ziņā var būt salīdzināmi ar rekultivācijas/renaturalizācijas pasākumu iespējām. Piemēram, plānveidīgi**

jārealizē grāvju pagaidu dambēšanu un hidroloģiskā režīma stabilizēšanu, atjaunošanu, konkrētus piemērotākos risinājumus un nosacījumus to realizācijai saskaņojot ar DAP.

- c) Atradnes Laukumi rekultivējami, vadoties no Ziņojumā iestrādātajiem principiem ieguves teritoriju renaturalizācijai, kur iespējams aizdambējot susināšanas grāvjus, atjaunojot ūdens līmeni izstrādātajās Atradnes daļās un, kur attiecināms, veicot augu stādīšanu/sēšanu. Laukumi izstrādājami un renaturalizējami pakāpeniski, kur iespējams pasākumus daļā no platībām īstenojot jau paralēli kūdras ieguvei. Savukārt vietās, kur rekultivācijas pasākumu realizācija un pabeigšana pagaidām nav racionāla un lietderīga, veicami šajā atzinumā noteiktie daļēji izstrādātu ieguves lauku ietekmes mazināšanas pasākumi.

6.4.3. Ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000), to ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un aizsardzības mērķiem:

6.4.3.1. Likuma „*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” (turpmāk ĪADT likums) 43.panta (4)daļa noteic, ka paredzētajai darbībai, kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), veic ietekmes uz vidi novērtējumu, bet 43.panta (5)daļa noteic, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

6.4.3.2. Darbības vietas tuvumā ir 2 īpaši aizsargājamās Eiropas nozīmes dabas teritorijas (*Natura 2000*) – Dabas liegumi, kas ir C tipa *Natura 2000* teritorijas, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu (arī putnu) un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Dabas liegumu tuvumā vēsturiski ir izbūvētas nosusināšanas sistēmas – gan vaļēji grāvji, gan segtā drenāža, un nosusināšana ir veikta arī daļā Dabas liegumu teritorijas. Tomēr to teritorijās ir saglabājušās arī būtiskas aizsargājamās dabas vērtības. Īsumā raksturojot Dabas liegumu teritorijas kontekstā ar Paredzēto darbību, norādāms sekojošais:

6.4.3.2.1. Darbības vietas 2., 3. un 4.laukums atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) – dabas lieguma “*Cenas tīrelis*” tuvumā (attiecīgi 150m, 159m un 206m attālumā tuvākajā vietā). Dabas lieguma izveides mērķis ir aizsargāt vēl neizstrādāto, mazskarto purva daļu, kur ir saglabājušies vairāki Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājami biotopi – 7110* *Neskarti augstie purvi*, 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris atjaunošanās*, 7140 *Pārejas purvi un slīkšņas*, 91D0* *Purvaini meži* un 3160 *Distrofī ezeri*. Dabas lieguma teritorijā konstatētas vairākas Latvijā īpaši aizsargājamās vaskulāro augu, sūnu, sēņu, zīdītāju, putnu, bezmugurkaulnieku un abinieku sugas. Dabas lieguma teritorija ar piegulošajiem mežiem ir arī starptautiska putniem nozīmīga vieta (putniem nozīmīgas vietas robežas aptver plašāku teritoriju kā dabas lieguma robeža). Tieši ņemot vērā dabas liegumam piegulošo teritoriju nozīmību putnu aizsardzībai, laika periodā no 2009.-2011.gadam ir vērtēta nepieciešamība papildus platību iekļaušanai *Natura 2000* teritorijas sastāvā. LDF īstenotā projekta „*Eiropas Padomes Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību izpildes nodrošināšana Latvijā*” ietvaros tika izstrādātas rekomendācijas papildus teritoriju iekļaušanai dabas liegumā “*Cenas tīrelis*”. Dabas lieguma teritorija tika paplašināta 2011.gadā, tomēr liegumā tika iekļauta tikai daļa no LDF rekomendētajām platībām. Ziņojumā novērtēts, ka no LDF rekomendētajām platībām dabas liegumā nav iekļauti laukumi, kur

jau tiek veikta derīgā izrakteņa ieguve, savukārt no Paredzētās darbības teritorijām dabas liegumā netika iekļauta 2.laukuma ZR daļa un 4.laukuma Z mala.

6.4.3.2.2. Plānotie ieguves laukumi 1A un 1C atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas (Natura 2000) – dabas lieguma “*Melnā ezera purvs*” tuvumā (~ 150m attālumā). Dabas lieguma “*Melnā ezera purvs*” saglabāšanas ilgtermiņa mērķis ir novērst purva biotopu tālāku degradēšanos, veicināt hidroloģiskā režīma un purva biotopu atjaunošanos, jo teritorijā ir saglabājušies vairāki Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājami biotopi – 7110* *Nesarti augstie purvi*, 91D0* *Purvaini meži*, 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži*, 3160 *Distrofi ezeri*, 7140 *Pārejas purvi un sliksņas*, 7120 *Degradēti augstie purvi*, kuros iespējama vai noris atjaunošanās, kā arī īpaši aizsargājamas augu, bezmugurkaulnieku, zīdītāju, abinieku un putnu sugas. Lai gan dabas liegums ir C tipa Natura 2000 teritorija, kas izveidota arī putnu sugu aizsardzībai, dabas liegums neietilpst starptautiskas putniem nozīmīgas vietas robežās. Vienlaikus arī šai teritorijai tika rekomendēts paplašināt robežas, - teritorijās, kas novērtētas kā nozīmīgas īpaši aizsargājamo putnu ligzdošanai. Šādas rekomendācijas atspoguļotas arī Dabas lieguma “*Melnā ezera purvs*” dabas aizsardzības plānā 2011. – 2021.gadam un tās nepārklājas ar Paredzētās darbības Laukumiem. Atšķirībā no dabas lieguma „*Cenas tīrelis*” vērtējuma - grozījumi dabas lieguma robežās nav veikti.

6.4.3.2.3. Darbības vietas 5. un 1B laukumi atrodas vairāk kā 1,5km attālumā no Dabas liegumiem un ar Paredzēto darbību nozīmīgas ietekmes uz to dabas vērtībām Ziņojumā netiek identificētas. Tomēr gan 2, gan 3 transportēšanas maršruts ved gar dabas lieguma „*Melnā ezera purvs*” robežu. Līdz ar to netiešo ietekmju kontekstā transportēšana ir vērā ņemas ietekmes aspekts visu Laukumu izstrādē.

6.4.3.3. Tādējādi, Dabas liegumu aizsardzības mērķi ir saistīti ar purviem raksturīgajiem hidroloģiskajiem apstākļiem, kas veido tos kā nozīmīgu teritoriju purvu biotopu un ar tiem saistīto sugu, tostarp putnu sugu aizsardzībai. Tā kā Paredzēto darbību nav plānots veikt Natura 2000 teritorijās, kā arī teritorijās, kas atrodas tuvāk par 150m no Natura 2000 teritorijām, netiek identificēts tiešu ietekmju risks īpaši aizsargājamu biotopu vai sugu dzīvotņu fragmentācijai, īpaši aizsargājamo sugu, īpaši aizsargājamo biotopu vai sugas dzīvotnes izolēšanai (nošķiršanai) no citiem tādiem pašiem biotopiem vai sugas dzīvotnēm. Tomēr Dabas liegumi un to tuvumā esošās kūdras purva teritorijas ir savstarpēji saistītas gan no hidroloģiskā viedokļa, gan kā biotopu komplekss. Nepārdomātas darbības rezultātā traucējumi, jo īpaši hidroloģiskā režīma izmaiņas, varētu izsaukt izmaiņas arī īpaši aizsargājamo biotopu vai sugu dzīvotņu kvalitātē (raksturīgajās struktūrās un funkcijās), izsaukt izmaiņas likumsakarībās un mijiedarbībās, kuras nosaka Natura 2000 teritorijas struktūru un funkcijas. IVN ietvaros tāpat aktualizēts jautājums par to, vai teritorijas, kas atrodas ārpus Dabas liegumiem (to perifērijā), nav svarīgas un nozīmīgas Natura 2000 teritoriju ekoloģiskajai vienotībai/ viengabalainībai, vai nepastāv nepieciešamība no Dabas liegumu robežām vēl vairāk atkāpties. Arī Paredzētās darbības radītās trokšņu ietekmes var būt traucējošas Dabas liegumos un apkārtējās teritorijās mītošām putnu sugām. Šie un citi jautājumi ņemti vērā, novērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000), to ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un aizsardzības mērķiem.

- 6.4.3.4. Skatot kontekstā ar aizsargājamiem biotopiem Dabas liegumos¹, secināms, ka dabas lieguma „*Cenas tīrelis*” pierobežas zonā nosusināšanas ietekmē vietām purva biotops vairs neatbilst neskartu biotopu kritērijiem, bet ir biotops 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris atjaunošanās*. Tomēr atsevišķās pierobežas joslās (tostarp zonās, kur 150m un lielākā attālumā no Dabas lieguma tiktu veikta ieguve 3., 4. un 2.ieguves laukumā) purvājs atbilst biotopa 91D0* *purvaini meži* un 7110* *Neskarti augstie purvi* kritērijiem. Savukārt dabas lieguma „*Melnā ezera purvs*” pierobežā nosusināšanas ietekmē gandrīz nemaz nav saglabājušies neskarti purva biotopi un purvājs gandrīz visā pierobežas zonā atbilst biotopa 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris atjaunošanās* kritērijiem. Tomēr šīs teritorijas vēl arvien ir novērtētas kā piemērotas putnu dzīvotnes.
- 6.4.3.5. Ziņojumā novērtēts, ka ar Paredzēto darbību saistītās nosusināšanas ietekmes uz Dabas liegumiem būtiskums ir tieši atkarīgs no tā, cik tuvu aizsargājamām vērtībām tiek veikta ieguve un cik dziļi tiek izrakti nosusināšanas sistēmas grāvji. Secināts, ka negatīvu ietekmi varētu radīt nosusināšanas grāvju izveide paralēli Dabas liegumiem, ja tie tiktu rakti pārāk tuvu un pārāk dziļi (t.i. – iedziļināti minerālgruntī ar labām filtrācijas īpašībām). Nosakot saglabājamās buferzonas platumu, Ziņojumā secināts, ka būtiskas pārmaiņas sagaidāmas līdz ~20m platumā no nosusināšanas grāvjiem un sekundārās ietekmes vairs praktiski nerada izmaiņas aiz ~120m joslas. Balstoties uz novērojumiem citā purvā (ietekmes uz vidi novērtējums par kūdras ieguves lauku paplašināšanu atradnē „*Lielsalas purvs*” Talsu novada Valdgales pagastā) un to ietvaros veiktu biotopu kvalitātes novērtējumu, Ziņojumā secināts, ka arī 100 – 120m zonā meliorācijas sistēma minimāli ietekmē purvā esošos īpaši aizsargājamus biotopus (augu valsts šajā zonā neatšķiras no tālāk esošiem biotopiem). Vienlaikus Ierosinātāja ir paredzējusi atkāpties no Dabas liegumu robežām par joslu, kas nav mazāka par 150m un novērtējusi šādu buferzonu kā optimālu un tādu, kas novērš negatīvu ietekmi uz biotopiem Dabas liegumos. Lai nepieļautu (novērstu) un iespējami mazinātu ietekmes, kas ar Paredzēto darbību varētu atstāt iespaidu uz teritorijām Dabas liegumā (biotopiem un tajos sastopamām sugām), Ziņojumā iestrādāti Paredzētās darbības realizācijas nosacījumi.
- 6.4.3.6. Birojs secina, ka nosacījumi izstrādāti, citu starpā ņemot vērā sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinumus (Ziņojuma 2.un 3.pielikums) ietverto vērtējumu un prasības. Izvērtējot paredzētos risinājumus, konstatējams:
- 6.4.3.6.1. Secināts, ka starp 3.laukumu un dabas liegumu „*Cenas tīrelis*” ir jau esošās kūdras ieguves lauku teritorijas vismaz 150m platumā ar nosusināšanas sistēmu (esošā licences laukuma teritorija). Ņemot vērā 3.laukuma attālumu un apstākļus, netiek identificēts, ka veicami papildus ietekmes mazināšanas pasākumi, bet veicama teritorijas rekultivācija pēc ieguves pabeigšanas.
- 6.4.3.6.2. Savukārt 2. un 4.laukuma robežjoslā ar dabas liegumu „*Cenas tīrelis*” nosakāma buferjosla 150m platumā, neparedzot nosusināšanas grāvju ierīkošanu tuvāk par 150m no Dabas lieguma robežas. Papildus secināts, - lai novērstu nosusināšanas ietekmi arī uz veidojamo 150m plato buferzonu, nosusināšanas tīklu šajos ieguves laukumos (t.i. - 2. un 4.laukumā) jāplāno tā, lai izslēgtu (vai minimizētu) robežjoslai paralēlu novadgrāvju rakšanu. Tomēr šī ietekmes mazināšanas nosacījuma realizācija Biroja ieskatā ir maz varbūtīga, jo arī Ziņojuma autori norāda, ka gar Laukumu robežām novadgrāvji ir nepieciešami, tāpēc nosacījums tiek papildināts ar papildus secinājumu, - kontūrgrāvji rokami ne dziļāki par 1m (lai tos neiedziļinātu smilts minerālgruntī).

¹ Dabas lieguma „*Cenas tīrelis*” dabas aizsardzības plāns 2005.-2020.gadam un dabas lieguma „*Melnā ezera purvs*” dabas aizsardzības plāns 2011.-2021.gadam, pieejami www.daba.gov.lv.

- 6.4.3.6.3. Papildus noteikts, ka 150m platajā buferzonā 2.un 4.laukumam piegulošajās teritorijās gruntī iedziļināma aizsargmembrāna vai “*aizkars*” no speciālas ūdensnecaurlaidīgas plēves, lai novērstu nosusināšanas ietekmi aiz novadgrāvjiem. Ziņojumā noteikts, ka šāda pasākuma realizācija uzsākama ne vēlāk kā brīdī, kad kūdras izstrāde sasniedz 1,0m no sākotnējās purva zemes virsas (absolūtajās augstuma atzīmēs). Birojs atzīmē, ka Ziņojumā citviet jau skaidrots, ka, neveicot kūdras izstrādi dziļāk par 2m, - 150m buferzona ir uzskatāma par pietiekamu (šāds grāvja dziļums ņemts par pamatu vērtējumā par sekundārās ietekmes zonu). Savukārt, ja izstrāde paredzēta dziļāk, - papildus jāparedz aizsargmembrāna, kas izbūvējama ne vēlāk kā brīdī, kad ieguve sasniedz 1m dziļumu. Šie apstākļi ir savstarpēji saistīti, uz ko savās atsauksmēs par Ziņojumu ir norādījusi arī VVD Lielrīgas pārvalde un privātpersona 2017.gada 4.marta iesniegumā. Risinājums, kas paredz sekus, ne dziļākus par 1m kontūrgrāvjus paralēli Natura 2000 teritorijai (vietas attēlotas Ziņojuma 6.1.attēlā), būtu efektīvs tikai tik ilgi, kamēr ieguve un susināšanas darbi tiek veikti attiecīgajā dziļumā. Līdz ar to pasākumu realizācija ir nodrošināma secīgi un seklie kontūrgrāvji (līdz 1m) pēc būtības ir tikai pagaidu risinājums. Pamata risinājums Paredzētās darbības 2. un 4.laukumā ietekmes novēršanai uz dabas liegumu „*Cenas tīrelis*” ir tieši aizsargmembrāna, ja ieguve šajos laukumos tiks/tiktu veikta un laukuma kontūrgrāvji ierīkoti lielākā dziļumā, kā pieņemts sekundārās ietekmes joslas novērtējumā (~2m).
- 6.4.3.6.4. Birojs atzīmē, ka Ziņojumā nav plaši aplūkota un pamatota iedziļināmās aizsargmembrānas vai “*aizkars*” risinājuma efektivitāte. Tomēr šāds pasākums jau ir realizēts arī citviet vai tā efektivitāte vērtēta arī citu kūdras ieguves ieceru ietekmes uz vidi novērtējumu ziņojumos, secinot, ka (atbilstīgi ierīkota) tā veido labu filtrācijas barjeru un nodrošina purva aizsardzību no izstrādes lauku negatīvās susinošās ietekmes. Tā, piemēram, vērtējot kūdras ieguves paplašināšanas ieceri Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā², novērtēts, ka aktīvais ūdens apmaiņas slānis augstā tipa purvos ir galvenokārt tikai kūdras slāņa virspusē un gadījumā, ja aizsargmembrāna tiek iedziļināta līdz 1,5m, to var uzskatīt par tādu, kas nodrošina pietiekamu drošības rezervi. Ziņojumā noteikts, ka šajā gadījumā aizsargmembrāna iedziļināma tādā pat dziļumā kā plānotais kūdras izstrādes dziļums un, lai tā nezaudētu stabilitāti (netiktu izskalota), vēlamais attālums ir ~ 20 – 50m no kontūrgrāvja (joslā starp kontūrgrāvi un dabas liegumu „*Cenas tīrelis*”. Derīgo izrakteņu ieguves projektā līdz ar to ir precīzi jānoteic projektētais ieguves dziļums attiecīgajās teritorijās 2. un 4.laukumā, atbilstīgi aprēķinot un projektējot iedziļināmās aizsargmembrānas dziļumu un izvietojumu.
- 6.4.3.6.5. Arī attiecībā uz teritorijām, kas atrodas dabas lieguma “*Melnā ezera purvs*” tuvumā, secināts, ka ieguve nav veicama tuvāk kā 150m attālumā no dabas lieguma robežas, neparedzot arī nosusināšanas grāvju ierīkošanu tuvāk par 150m no Dabas lieguma robežas. Attiecībā uz 1C laukuma Z daļu noteikti arī papildus ietekmes mazināšanas pasākumi. Secināts, ka esošos Natura 2000 teritorijai paralēlos kontūrgrāvjus nav pieļaujams atjaunot dziļāk par 1m (lai tos neiedziļinātu smilts minerālgruntī). Savukārt uz 1C laukuma Z robežas novadgrāvjos, kas iztek no dabas lieguma “*Melnā ezera purvs*”, nepieciešams izbūvēt dambjus, kas realizējami kā dabas lieguma hidroloģiskā režīma

² SIA „*Compaqpeat*” paredzētā darbība „Kūdras ieguves paplašināšana Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā”, informācija par projektu un tā ietekmes uz vidi novērtējumu pieejama: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=1457>

atjaunošanas pasākumi papildus Dabas liegumā jau realizētajiem hidroloģiskā režīma atjaunošanas darbiem (izbūvētajiem dambjiem). Dabas lieguma „Melnā ezera purvs” pierobežā Ziņojuma autori nekonstatē nepieciešamību vēlākajos ieguves posmos papildus veikt aizsargmembrānas vai „aizkara” iedziļināšanu kūdras slānī, attiecīgi atzīstot, ka sekla kontūrgrāvja risinājums kombinācijā ar risinājumiem noteces grāvju (no dabas lieguma) aizdambēšanai būs efektīvs visā ieguves laikā, tostarp ņemot vērā plānoto izstrādes dziļumu.

- 6.4.3.6.6. Attiecībā uz 1A laukumu Ziņojumā ietekmes uz dabas liegumu “Melnā ezera purvs” mazināšanas pasākumu nepieciešamība netiek identificēta. Ziņojuma 6.1.nodaļā šī atšķirīgā pieeja netiek skaidrota, tomēr pamatojums izriet no Ziņojuma 4.4.nodaļā novērtētā (111.-112.lpp). Dabas lieguma „Melnā ezera purvs” R pierobežā esošais ieguves laukums 1A ir viens no diviem līdzšinējās ietekmes vismazāk skartajiem laukumiem Darbības vietā. Šis laukums kūdras ieguvei iepriekš nav bijis sagatavots un biotops tajā atbilst 7110* *Nesparti augstie purvi* biotopa kritērijiem. 1A laukumā tiks izbūvēta pilnīgi jauna nosusināšanas sistēma, tomēr netiek konstatēts, ka Paredzētā darbība tajā varētu atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz dabas liegumu, tā hidroloģisko režīmu un biotopiem. Tāpat secināts, ka papildus nosacījumam par 150m buferzonu, citi ietekmes novēršanas un mazināšanas pasākumi šajā zonā nebūs nepieciešami. Atbilstoši Ziņojuma 4.4.nodaļā norādītajam, tas saistīts ar apstākli, ka 1A laukums un dabas liegums „Melnā ezera purvs” atrodas savstarpēji nesaistītos sateces baseinos vai reljefa un ģeogrāfiskā novietojuma dēļ savstarpēji nesaistītās sateces baseina daļās, turklāt attālums starp liegumu un laukumu ir lielāks par novērtēto sekundārās ietekmes zonu. Līdz ar to – arī ietekme uz hidroloģisko režīmu dabas liegumā „Melnā ezera purvs” netiek prognozēta.
- 6.4.3.7. Paredzēto darbību un tās ietvaros plānotos pasākumus ietekmes novēršanai un mazināšanai ir vērtējusi arī sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperte (Ziņojuma 2.pielikums). Eksperte 2016.gada 20.septembra atzinumā secina, ka Izstrādātāja ir ņēmusi vērā ieteikumus Paredzētās darbības ietekmes mazināšanai un atteikusies no kūdras ieguves Dabas liegumiem tieši piegulošajās platībās. Secināts, ka dabas lieguma „Melnā ezera purvs” pierobežā šī buferzona laika gaitā apmežosies, veidojot papildus barjeru un samazinot kūdras ieguves ietekmi uz Dabas liegumu dabas vērtībām. Kopumā abu Dabas liegumu kontekstā eksperte nekonstatē, ka Paredzētajai darbībai būs negatīva ietekme, jo esošo grāvju izraisīta biotopu degradēšana Darbības vietā ir novērojama ~50m platā joslā. Eksperte secina, ka Ierosinātāja ir paredzējusi atkāpties no Dabas liegumiem un atzīst, ka ietekme uz abām Natura 2000 teritorijām un to aizsardzības mērķiem būs neitrāla. Vienlaikus eksperte uzskata, ka arī dabas lieguma „Cenas tīrelis” gadījumā būtu nepieciešams veikt hidroloģiskā režīma stabilizēšanas un noteces samazināšanas pasākumus, jo ieguve lieguma tuvumā veicinās nestabila hidroloģiskā režīma veidošanos. Saistībā ar minēto Ziņojuma autori atzīst, ka dambju izbūve novadgrāvjos, kas iztek no dabas lieguma „Cenas tīrelis” 2., 3., un 4.laukuma virzienā, ir nākotnē rekomendējama, tomēr to nebūtu pamats noteikt kā obligāto pasākumu līdz ar Paredzētās darbības uzsākšanu (tostarp tādēļ, ka šajā joslā paredzēta aizsargmembrānas iedziļināšana kūdras slānī). Eksperte tāpat norāda, ka Paredzētās darbības realizācija jānodrošina tādējādi, ka tiek uzsākta nekavējoša izstrādāto kūdras laukumu nosusināšanas grāvju aizdambēšana vai caurteces samazināšana, kā arī nodrošināma ieguves laukumu rekultivācija. Rekultivācija veicama, ieguves laukumus apmežojot vai slēdzot meliorācijas grāvju sistēmu un laukumus renaturalizējot.
- 6.4.3.8. Kā otrs būtisks ietekmes virziens Ziņojumā vērtēta ietekme uz ornitofaunu, jo Natura 2000 teritoriju aizsardzības mērķi citu starpā saistīti ar putnu faunu un dabas liegums

„*Cenas tīrelis*” ar tam piegulošajām teritorijām ir iekļauts arī starptautisku putniem nozīmīgu vietu sarakstā. Darbības vietas un tās apkārtnes teritoriju novērtējumu ir veicis sertificēts dabas (ornitofaunas) eksperts (2016.gada 9.augusta atzinums iekļauts Ziņojuma 3.pielikumā). Atbilstoši novērtējumam apsekošanas laikā Laukumu teritorijā novērotas trīs īpaši aizsargājamas putnu sugas (dzērve, purva tilbīte un lielais ķīris), bet kopumā no ornitoloģiskā viedokļa IVN teritorijas eksperts novērtējis galvenokārt kā maznozīmīgas. Kā putnu aizsardzībai nozīmīgas vietas ornitofaunas eksperts vērtē Dabas liegumus un atzinumā vienlaikus norādīts arī uz Dabas liegumiem piegulošām platībām, kuras LDF rekomendācijās un Dabas liegumu dabas aizsardzības plānos ieteiktas kā Dabas liegumu paplašinājuma zonas. Minētajās zonās ietilpst gan buferzona, ko paredzēts saglabāt starp 1A laukumu un dabas liegumu „*Melnā ezera purvs*”, gan buferzona, ko paredzēts saglabāt starp 2. un 4.ieguves laukumu un dabas liegumu „*Cenas tīrelis*”, kā arī daļa no 2. un 4.ieguves laukuma. Eksperts atzīst, ka šīs rekomendētās teritorijas ir galvenokārt kļuvušas mazpiemērotas purva putniem kā barošanās un ligzdošanas vietas, tomēr vērtē tās kā nozīmīgas Dabas liegumu ekoloģiskās vienotības nodrošināšanai un purva ornitofaunas dzīvotnēm optimāla mitruma režīma uzturēšanai. Eksperta ieskatā Paredzētā darbība kopumā (neskaitot ieguvi LDF rekomendētajās platībās) būtisku ietekmi uz Dabas liegumiem nevar radīt, jo teritorijas jau ir pārveidotas - kūdras ieguve un ar to saistītā teritoriju nosusināšana Dabas liegumu perifērijā lielā platībā ir notikusi ilgstošā laika periodā. Tomēr eksperts vērs uzmanību, ka ietekme varētu būt vēlā ņemama, veicot ieguvi LDF rekomendētajās platībās (bez papildus pasākumu veikšanas). Eksperts norāda, ka ieguve šajās rekomendētajās platībās ir pieļaujama tikai kompleksi ar pasākumiem, kas varētu samazināt ieguves negatīvo ietekmi. Šādu pasākumu vidū eksperts uzskaita Ziņojumā iestrādātos risinājumus ietekmes uz Dabas liegumiem mazināšanai (buferjoslas izveide, aizsargmembrānas iedziļināšana kūdras slānī, grāvju aizdambēšana), uzskata, ka nepieciešams veikt ornitofaunas monitoringu, kā arī ieteic sablīvētas kūdras joslu veidošanu. Attiecībā uz blīvētas kūdras joslām kā pasākumiem purva aizsardzībai no izstrādes lauku negatīvās susinošās ietekmes Birojs atzīmē, ka šāda pasākuma efektivitāte vērtēta arī citas kūdras ieguves ieceres ietekmes uz vidi novērtējumu ziņojumā³, secinot, ka joslas veido labu pretinfiltrācijas barjeru un varētu būt izskatāms kā papildus risinājums arī Paredzētās darbības gadījumā.

6.4.3.9. Tādējādi, vadoties no Ziņojumā novērtētā, kā arī IVN nolūkos pieaicināto nozares ekspertu atzinumos ievērtētā, secināms, ka Paredzētajai darbībai IVN rezultātā ir piemēklēti un noteikti risinājumi, kas ietekmi uz Natura 2000 teritorijām var novērst vai samazināt līdz neitrālam līmenim un ietekmes tiktu būtiski samazinātas arī uz Dabas liegumiem piegulošajām teritorijām, kas neietilpst to sastāvā. Vienlaikus Birojs ņem vērā, ka atsauksmes par Ziņojumu, tostarp pārstrādāto un papildināto Ziņojuma versiju atbilstoši savai kompetencei dabas aizsardzības jomā ir sniegusi arī DAP. Izsvērusi dažādos secinājumus, DAP tomēr izteic viedokli, ka nebūtu pieļaujams veikt kūdras ieguvi LDF aizsardzībai ieteiktajās platībās, kurās atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi (t.i. – daļā 2. un 3.ieguves laukuma dabas lieguma „*Cenas tīrelis*” pierobežā). Vienlaikus DAP sniegusi pozitīvu vērtējumu par plānotās buferjoslas izveidi un risinājumu pretinfiltrācijas membrānas jeb “*aizkara*” iedziļināšanai dabas lieguma „*Cenas tīrelis*” pierobežā.

6.4.3.10. Izvērtējis DAP argumentus, Birojs secina, ka viedoklis par iespējamu papildus aprobežojumu noteikšanu galvenokārt saistīti ar apsvērumiem par iespējamu negatīvu

³ SIA „*Compaqpeat*” paredzētā darbība „Kūdras ieguves paplašināšana Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā”, informācija par projektu un tā ietekmes uz vidi novērtējumu pieejama: <http://www.vpvpb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=1457>

ietekmi uz teritorijām, kas varētu būt būtiskas Natura 2000 teritorijā aizsargājamiem putniem. No šāda skatu punkta, ja teritorijas ir būtiskas un nozīmīgas Natura 2000 teritorijas ekoloģiskās vienotības nodrošināšanai, papildus aprobežojumu piemērošana var būt attaisnojama un pamatota, pat, ja šādas teritorijas nebūtu iekļautas Natura 2000 teritorijā. Tomēr Biroja ieskatā, vērtējot lietderības un samērības apsvērumus, kā arī aprobežojumu pamatotību un mērķi, kas ar tiem jāsasniedz, bez vērtības nevar atstāt apstākli, ka dabas lieguma „*Cenas tīrelis*” robežas tika mainītas 2011.gadā, turklāt tieši balstoties uz LDF vērtējumu par teritorijām, kas ornitofaunas aizsardzībai nozīmīgas. Vadoties no atbilstīga izsvērumu, tika secināts, ka ne visas teritorijas no FDF rekomendētajām ir mērķtiecīgi un nepieciešams iekļaut dabas liegumā, vienlaikus aizsardzības prasības attiecināmas uz tām teritorijām, kas optimālā veidā nodrošina kvalificējošo sugu aizsardzību un pietiekošo nepieciešamo dzīvotņu saglabāšanu. Arī ornitofaunas eksperts atzīst, ka rekomendētajās platībās ieguve ir pieļaujama, ja tā tiek veikta kompleksi ar pasākumiem, kas varētu samazināt ieguves negatīvo ietekmi. Biroja ieskatā Ziņojums šādus risinājumus paredz. Ziņojumā ir iestrādāti gan risinājumi ietekmes uz pašu Natura 2000 teritoriju novēršanai līdz neitrālai, kā arī risinājumi, kas samazina ieguvi atlikušajās LDF rekomendētajās teritorijās (buferjoslā), kas dabas lieguma teritorijā (tās robežas paplašinot) netika iekļautas. Papildus noteikt, ka ieguve arī 2. un 3.ieguves laukuma pierobežas joslās nav pieļaujama, Biroja ieskatā nebūtu samērīgi. Jo īpaši tādēļ, ka arī ornitofaunas eksperts šīs teritorijas atzinis par galvenokārt mazvērtīgām, turklāt tās ieskauj līdzšinējas ieguves laukumi, kas Natura 2000 teritorijai atrodas arī tuvāk.

- 6.4.3.11. Attiecībā uz ietekmes uzraudzību, Ziņojumā secināts, ka kūdras ieguvei paredzēto teritoriju sagatavošanas un ieguves laikā būtu lietderīgi veikt gruntsūdeņu ūdenslīmeņu un izmaiņu monitoringu. Monitoringa realizācijai ieteiktās 3 vietas attēlotas Ziņojuma 8.1.attēlā „*Virszemes ūdeņu kvalitātes un gruntsūdens līmeņu monitoringa ieteicamo vietu pārskata plāns*”, dabas liegumā „*Cenas tīrelis*”, tā D stūrī, kura tuvumā paredzēti 3., 4., un 2.ieguves laukumi. Gruntsūdens līmeņa un kvalitātes izmaiņu monitoringa veikšanai noteikts, ka tāds realizējams aizsargājamo purvu platībās, rindās perpendikulāri kūdras ieguvei. Savukārt Dabas liegumā „*Melnā ezera purvs*” papildus monitoringa nepieciešamība nav identificēta. Secināts, ka dabas liegumā jau ir izveidota monitoringa sistēma, kuras paplašināšana Ziņojuma autoru vērtējumā nav nepieciešama, turpināmi mērījumi. Ziņojuma autori norāda, ka konkrēts monitoringa punktu izvietojuma plāns un mērījumu veikšanas grafiks tiks izstrādāts kopā ar derīgo izrakteņu ieguves projektu un saskaņots ar VVD.
- 6.4.3.12. Papildus secināts, lai uzraudzītu kūdras izstrādes ietekmi uz Dabas liegumiem, Dabas liegumu platībās vismaz tuvāko 10 gadu periodā veicams ikgadējs purva biotopu un putnu monitorings, to saskaņojot ar DAP.
- 6.4.3.13. Kā vēl viena ar Paredzēto darbību saistīta ietekme atzīmējama derīgā materiāla transportēšana, kas 2.un 3.transportēšanas maršruta gadījumā ved gar dabas lieguma „*Melnā ezera purvs*” robežām. Transportēšana šajos maršrutos paredzēta pa jau esošiem ceļiem, pie nepieciešamības veicot to uzlabošanas darbus. Nozīmīgas pārmaiņas ar Paredzēto darbību, kas varētu izsaukt, piemēram, hidroloģiskā režīma izmaiņas, nav identificējamās. Pēc būtības Paredzētā darbība būtu līdzšinējās ietekmes turpināšana, jo transportēšanas maršruti jau šobrīd ved gar dabas liegumu un satiksmes intensitāti (vidēji 6 reisi dienā) nav plānots palielināt. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Natura 2000 teritoriju, arī ornitofaunas eksperts un Ziņojuma autori šo saistīto ietekmi nevērtē kā būtisku un nelabvēlīgas pārmaiņas (ietekmes palielināšos) ar Paredzēto darbību neidentificē.
- 6.4.3.14. Kā tas vērtēts Ziņojuma 4.1.nodaļā un aplūkots tālāk šajā Biroja atzinumā, turpinot ieguvi ar līdzšinējo ietekmi salīdzināmā apjomā, nav sagaidāmas būtiskas gaisu

piesārņojošo vielu emisijas un Ziņojumā nav identificēts, ka tās varētu izsaukt biotopu kvalitātes pārmaiņas Natura 2000 teritorijās. Uz šādu ietekmju varbūtību un būtiskumu savā atzinumā nav norādījusi arī sugu un biotopu eksperte.

6.4.3.15. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un ziņojumā novērtēto, Birojs atzīst, ka pie nosacījuma, ja tiek ievēroti Ziņojumā iestrādātie Paredzētās darbības īstenošanas risinājumi, tajā skaitā risinājumi, kas saistīti ar ietekmes uz vidi mazināšanas pasākumiem, nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekmes zona būs plašāka kā Ziņojumā novērtētā un nav paredzams, ka Paredzētā darbības atstās nelabvēlīgu ietekmi uz Dabas liegumiem. Biroja ieskatā, meklējot saprātīgu līdzsvaru starp dabas aizsardzību un saimniecisko darbību, ir atrasti risinājumi kūdras ieguvei, kas atbilstoši Ziņojuma izstrādē pieaicināto nozares ekspertu novērtētajam nenodarītu kaitējumu un nenonāktu pretrunā ar Natura 2000 teritorijas dabas vērtībām definētajiem specifiskajiem mērķiem, neizjauktu Natura 2000 teritorijas viengabalainību. Pie nosacījuma, ka tiek īstenoti Ziņojumā iestrādātie risinājumi, kā arī nodrošināti pasākumi, kas paredzēti un papildus ar šo atzinumu tiek noteikti teritoriju rekultivācijai, ir konstatējams, ka jau Paredzētās darbības realizācijas laikā un arī pēc ieguves pabeigšanas Atradnē - teritorija ilgtermiņā varētu turpinātu veidot ar blakus esošajām teritorijām vienotu biotopu kompleksu, rekultivācijas rezultātā pēc iespējas tiktu atjaunots vides stāvoklis. Tādējādi ar nosacījumu, ka tiek ievēroti Ziņojumā iestrādātie un papildus nosakāmie Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novēršanas un mazināšanas pasākumi, kā arī risinājumi iespējamās ietekmes uzraudzībai un monitoringam, nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekmes zona pasliktinās esošo situāciju Dabas liegumu teritorijās, nav sagaidāms, ka tā negatīvi ietekmēs Dabas liegumos sastopamas dabas vērtības, ekoloģiskās funkcijas un integritāti, kā arī secināms, ka Paredzētā darbība nebūs pretrunā to aizsardzības mērķiem. Līdz ar to, Birojs, sniedzot šo atzinumu, nav konstatējis tādus apstākļus, kas būtu par pamatu kopumā aizliegt Ierosinātās plānoto darbību, tai pat laikā Paredzētā darbība ir iespējama tikai ievērojot gan Ziņojumā paredzētos, gan šajā Biroja atzinumā papildus noteiktos nosacījumus, ar kādiem darbība īstenojama. Līdz ar to, Birojs uzskata, ka izpildāmi Ziņojumā paredzētie ietekmju mazināšanas/kompensēšanas/uzraudzības pasākumi un, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu darbu veikšanai ir norādāmi papildus nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība iespējama vai nav pieļaujama:

- a) Paredzētā darbība, tai skaitā kūdras lauku susināšana un Plānoto ieguves laukumu izstrāde nedrīkst negatīvi ietekmēt Dabas liegumus un tajā esošās dabas vērtības, to ekoloģiskās funkcijas un aizsardzības mērķus, tādēļ jāparedz un jārealizē Ziņojumā paredzētie vai izpildes un efektivitātes ziņā līdzvērtīgi pasākumi šo teritoriju aizsardzībai.
- b) Tajā skaitā jānodrošina, ka Ziņojumā identificētajās vietās tiek realizēti gan īslaicīgas iedarbības risinājumi Natura 2000 teritorijām paralēlu kontūrgrāvju dziļumam, gan kūdras slānī iedziļināmās aizsargmembrānas izbūvei, ja ieguve Ziņojumā noteiktajos Natura 2000 teritorijai tuvākajos ieguves laukumos tiks/tiktu veikta un laukuma kontūrgrāvji ierīkoti lielākā dziļumā, kā pieņemts sekundārās ietekmes joslas novērtējumā. Projektētais kūdras ieguves dziļums attiecīgajās teritorijās un atbilstīgi - iedziļināmās aizsargmembrānas dziļums un izvietojums precīzi aprēķināms derīgo izrakteņu ieguves projektā un vietās, kur tas nepieciešams, aizsargmembrāna izbūvējama ne vēlāk kā brīdī, kad ieguve attiecīgajā teritorijā sasniedz 1m dziļumu.

- c) Atbilstoši Ziņojumā paredzētajam nosacījumam, izstrādājams un realizējams risinājums no dabas lieguma „Melnā ezera purvs” iztekošo grāvju aizdambēšanai.
- d) Atbilstoši ornitofaunas eksperta rekomendācijai jānodrošina monitoringa pasākumi, pie nepieciešamības tajā paredzot gan pirms Paredzētās darbības uzsākšanas, gan Paredzētās darbības realizācijas fāzi. Monitoringa plāns un pasākumi nosakāmi sadarbībā ar attiecīgās jomas sertificētu ekspertu/ekspertiem, ietverot arī pasākumu kompleksu rīcībām, ja nelabvēlīga ietekme tiktu konstatēta.
- e) Jānodrošina Ziņojumā paredzētie vai izpildes un efektivitātes ziņā līdzvērtīgi monitoringa pasākumi Paredzētās darbības iespējamās ietekmes uz gruntsūdens līmeni un kvalitāti uzraudzībai. Monitoringa plāns un pasākumi nosakāmi, vadoties no Ziņojumā ietvertajiem izpētes principiem un sadarbībā ar DAP un VVD Lielrīgas pārvaldi, tajā ietverot arī pasākumu kompleksu rīcībām, ja nelabvēlīga ietekme tiktu konstatēta.
- f) Ja Paredzētās darbības plānošanas vai realizācijas gaitā tiek secināts, ka nepieciešami vai paredzēti citi ieguves, apjoma, laika u.c. risinājumi, kas Ziņojuma gaitā nav novērtēti vai pārsniedz Ziņojumā novērtētos lielumus, veicams šādu izmaiņu būtiskuma novērtējums, lemjot par ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma nepieciešamību Novērtējuma likuma paredzētajā kārtībā. Šis nosacījums attiecināms arī uz citiem Paredzētās darbības un tās radītās ietekmes aspektiem (t.i. ne tikai saistībā ar ietekmi uz Natura 2000 teritorijām).

6.4.4. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē:

- 6.4.4.1. Galvenie gaisu piesārņojošo vielu emisijas avoti Paredzētās darbības rezultātā (neskaitot transportēšanas ietekmes, kas aplūkotas atsevišķi šī atzinuma 6.4.6.apakšnodaļā) ir putekļu daļiņas un gāzveida izmeši no izmantotās tehnikas un transporta līdzekļu dzinējiem, kā arī putekļu emisija no kūdras ieguves (sagatavošanas, iegūšanas, glabāšanas, transportēšanas). Laukumu tiešā tuvumā nav dzīvojamās mājas un to teritorijas. Vienīgi 2.ieguves laukumam tuvāk ir viensēta „Dailes” (~50m) un tuvākās mājas no 1A kūdras ieguves laukuma atrodas ~100m un lielākā attālumā.
- 6.4.4.2. No kūdras ieguves procesa kā nozīmīgākie emisiju avoti atzīti kūdras frēzēšana, kūdras apstrāde ar kultivatoru, savākšana (gan mehāniska, gan pneimatiska), izbēršana, grēdu veidošana (bērtņošana) un iekraušana autotransportā. Kā nozīmīgs emisiju avots frēzkūdras ieguves metodes gadījumā atzīta arī vālošana (frēzkūdras ieguve ar mehānisko tehnoloģiju). Kā emisiju avoti no Darbības vietā izmantojamās tehnikas Ziņojumā definēta traktortehnika, ekskavatori, frēzes, rušinātāji, pneimatiskie kūdras savācēji, bērtņotāji un kūdras griešanas mašīna, ja tiek izmantota gabalkūdras ieguves metode. Pielietojot frēzkūdras ieguves metodi un gada laikā veicot kūdras ieguvi 150000m³ apjomā, plānots izmant kopumā 10 tehnikas vienības, pielietojot kombinēto kūdras ieguves metodi (ieguve gan ar frēzkūdras, gan gabalkūdras ieguves metodi) – 12 tehnikas vienības.
- 6.4.4.3. Prognozējamo emisiju apjoms definētajiem emisiju avotiem novērtēts, ņemot vērā to raksturojumu (raksturīgie emisiju faktori un Darbības vietu/Paredzēto darbību raksturojošie faktori – tehnikas vienību skaits, darbības ilgums, ieguves apjoms u.c.). Veicot aprēķinu pieņemts, ka kūdras ieguve tiks veikta gan ar mehāniskiem, gan pneimatiskiem savācējiem (katrai savākšanas metodei 50% no apjoma), un kūdras ieguve paredzēta 1464 stundas/gadā (no jūnija līdz septembrim, laikā no plkst. 9.00 –

21.00). Kūdras pārkraušana mašīnās paredzēta visu gadu darba dienās no plkst. 8.00 līdz plkst.18.00. No kūdras uzglabāšanas/žāvēšanas pieņemts, ka emisijas būs nepārtrauktas.

- 6.4.4.4. No kūdras iegūšanas procesiem aprēķinātas daļiņu PM_{10} un $PM_{2,5}$ emisijas. No kūdras griešanas daļiņu emisijas novērtējums atsevišķi nav izdalīts, pamatojoties ar to, ka literatūrā ar šiem procesiem daļiņu PM_{10} un $PM_{2,5}$ emisijas netiek definētas kā nozīmīgas vai vērā ņemamas (literatūrā nav noteiktu emisijas faktoru, kā arī grieztās kūdras ieguve tiek veikta pie kūdras mitruma 91 – 92%, līdz ar to nav prognozējamās daļiņu emisijas). No izmantojamās tehnikas aprēķinātas slāpekļa oksīdu, oglekļa oksīdu, daļiņu PM_{10} un $PM_{2,5}$ un gaistošo organisko savienojumu emisijas.
- 6.4.4.5. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam no kūdras ieguves, glabāšanas un iekraušanas procesiem, izmantojot frēzkūdras ieguves metodi, piesārņojošo vielu emisiju apjoms gadā paredzams: PM_{10} 22,26t/g, t.sk. $PM_{2,5}$ – 16,44t/g, izmantojot kombinētās ieguves metodi: PM_{10} – 15,34t/g, t.sk. $PM_{2,5}$ – 10,58t/g. Tā kā iepriekš definētie izmantojamās tehnikas emisiju avoti – frēze, rušinātājs, pneimatiskais kūdras savācējs un bērtņotājs stiprināmi pie traktortehnikas, piesārņojošo vielu emisijas aprēķins veikts tikai tādām tehnikas vienībām kā traktors, ekskavators un kūdras griešanas mašīna. Ziņojumā iekļauts aprēķins par piesārņojošo vielu emisijas daudzumu (tonnas/gadā) no vienas tehnikas vienības, kas ņemts vērā kopējā emisiju izkliedes aprēķinā. Ziņojumā konstatēts, ka atbilstoši veiktajiem aprēķiniem augstākas gaisu piesārņojošo vielu emisijas rada frēzkūdras ieguves metode (salīdzinājumā ar kombinētās vai gabalkūdras ieguves metodi), attiecīgi Ziņojumā un arī šajā atzinumā plašāk apskatīti novērtējuma rezultāti no ietekmes uz vidi viedokļa sliktākajai alternatīvai.
- 6.4.4.6. Saskaņā ar Ziņojumu, gaisa kvalitātes izmaiņu raksturojums nodrošināts ar piesārņojošo vielu izkliedes aprēķiniem, izmantojot datorprogrammu ADMS Roads 4.0 (izstrādātājs CERC – Cambridge Environmental Research Consultants, beztermiņa licence P05-0628-C-AR400-LV). Šī programma paredzēta rūpniecisko un transporta avotu izmešu izkliedes aprēķinu veikšanai, ņemot vērā izmešu avotu īpatnības, apkārtnes apbūvi un reljefu, kā arī vietējos meteoroloģiskos apstākļus. Piesārņojošo vielu izkliedes aprēķini veikti, izmantojot LVĢMC sagatavotos meteoroloģisko novērojumu datus, kas raksturo laika apstākļus teritorijas apkārtņē 2013.gadā ar 1 stundas intervālu (Rīgas novērojumu stacijas dati). Kopējais gaisa piesārņojuma novērtējums Ziņojumā ir veikts teritorijām, kas atrodas vistuvāk dzīvojamām mājām (1A laukums, 2.laukuma Z daļa), pieņemot, ka gada laikā ar kūdras ieguvī saistītās darbības tiek veiktas 300ha platībā, un pārējie ieguves lauki ir neaktīvi, un tādējādi netiek radītas summārās ietekmes ar kūdras ieguves platībām ārpus 300ha teritorijas.
- 6.4.4.7. Ziņojumā iekļauts piesārņojošo vielu izkliedes rezultātu novērtējums no kūdras ieguves procesiem, kas salīdzināti ar Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumos Nr.1290 “Noteikumi par gaisa kvalitāti” (turpmāk MK noteikumi Nr.1290) ietvertajiem normatīviem. Kā jau minēts, lielāka ietekme uz vides kvalitāti būtu frēzkūdras ieguves metodei. Saskaņā ar Ziņojumu – šādā gadījumā maksimālā summārā PM_{10} stundas koncentrācija ārpus darba vides aprēķināta pie 1A kūdras ieguves laukuma R robežas un tā var sasniegt $13,48\mu\text{g}/\text{m}^3$, kas veido ~ 34% no atbilstošā gaisa kvalitātes normatīva. Savukārt diennakts maksimālā summārā PM_{10} koncentrācija aprēķināta minētā laukuma A pusē (tālāk no dzīvojamām mājām), kur tā var sasniegt $21,46\mu\text{g}/\text{m}^3$ jeb ~42 % no normatīva. Arī $PM_{2,5}$ maksimālā summārā stundas koncentrācija ārpus darba vides aprēķināta 1A laukuma R, kur tā var sasniegt $9,29\mu\text{g}/\text{m}^3$ jeb 37% no robežvērtības. Ziņojumā novērtēts, ka gaisa piesārņojuma izkliedei nelabvēlīgi laika apstākļi veidojas pie neliela gaisa masu sajaušanās augstuma un maza vēja ātruma. Atbilstoši novērtētajam slāpekļa dioksīdu un oglekļa oksīdu koncentrācijas no kūdras ieguves procesiem ir ļoti nenozīmīgos daudzumos, un lielāko daļu sastāda esošais piesārņojums. No Ziņojums neizriet, ka, gada laikā veicot kūdras ieguvī 300ha lielā platībā, ieguves

rezultātā ārpus ieguves laukumu teritorijām, tajā skaitā Darbības vietai tuvākajās dzīvojamās mājās varētu tikt radīts gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegums, un papildus pasākumi izmešu gaisā samazināšanai nav paredzēti.

- 6.4.4.8. Līdz ar to secināms, ka būtisku gaisa piesārņojumu Paredzētā darbība pie plānotās ieguves intensitātes neradīs.
- 6.4.4.9. Ar Paredzēto darbību un tās ietekmi uz gaisa kvalitāti saistīts arī tāds aspekts kā SEG emisijas, kas var rasties no kūdras ieguves teritorijām. SEG emisiju novērtējumam Ziņojumā izmantoti Igaunijā veikta pētījuma dati, kas norāda, ka CO₂ emisijas aktīvās ieguves vietas ir zemākas nekā pamestos laukos, arī CH₄ emisijas aktīvos laukos ar zemu gruntsūdens līmeni ir zemākas, savukārt N₂O emisijas no aktīviem kūdras ieguves laukiem ir lielākas, kas skaidrots ar veģetācijas trūkumu. Veicot aptuvenus aprēķinus, Ziņojumā novērtēts, ka, veicot Paredzēto darbību, kas ievērojami samazinās pamesto lauku īpatsvaru teritorijā, kā arī veicot esošo lauku rekultivāciju CO₂ emisijas pakāpeniski samazināsies, tāda pati tendence prognozēta arī attiecībā uz CH₄ un N₂O emisiju apjoma izmaiņām. Saistībā ar minēto secinājumu Birojs savus apsvērumus jau iekļāvis iepriekš – šī atzinuma 6.4.2.apakšnodaļā, konstatējot, ka nepieciešams izvirzīt papildus prasības rekultivācijas un, kur nepieciešams, pagaidu risinājumu ietekmes mazināšanas veikšanai jau paralēli Laukumu apgūšanai. SEG emisiju pakāpeniska samazināšanās un ietekmes līdzsvarošana atbilstoši Ziņojumā secinātajam, iespējama vienīgi nodrošinot izvirzīto nosacījumu izpildi.
- 6.4.4.10. **Lemjot par obligāto nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs norāda, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Izvērtējot konkrēto situāciju un ievērojot normatīvos noteiktās prasības, Birojs secina, ka nav nepieciešams noteikt citus papildus ietekmes samazināšanas pasākumus. Ar Ierosinātājas līdzšinējo un papildus Paredzēto darbību saistīto ietekmju pārvaldībai un mazināšanai, tostarp SEG emisiju kontekstā Birojs nosacījumus saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu jau ir izvirzījis iepriekš šajā atzinumā, savukārt transportēšanas radītās ietekmes uz gaisa kvalitāti un nepieciešamie nosacījumi vērtēti citā šī Biroja atzinuma nodaļā.**

6.4.5. Troksnis un tā izplatība:

- 6.4.5.1. Kūdras ieguve, tajā skaitā arī teritorijas sagatavošana ieguvei rada troksni, kas var ietekmēt pret troksni jutīgus objektus, tai skaitā sabiedrību tās pastāvīgās uzturēšanās vietās (rekreācijas objektos, mājokļos u.tml.). Troksnis var būt traucējošs arī dzīvniekiem un putniem, jo sevišķi gadījumos, ja ietekmes zonā ir īpaši aizsargājamo sugu, tai skaitā putnu koncentrāciju, barošanās, ligzdošanas, atpūtas u.c. vietas.
- 6.4.5.2. Novērtējot Darbības vietu un tās izvietojumu attiecībā pret tuvumā esošajiem objektiem, kas ir jutīgi pret derīgo izrakteņu ieguves un ar to saistīto troksni, jau secināts, ka Darbības vieta atrodas starp Dabas liegumiem, kas ir nozīmīgas vietas putnu aizsardzībai. Tomēr Cenas tīreļa purva masīvs jau ilgstoši ietver platības, kas tiek vai kādreiz tikušas izmantotas kūdras ieguvei, kūdras ieguve tiek veikta arī dabas lieguma "*Cenas tīrelis*" un dabas lieguma "*Melnā ezera purvs*" pierobežā. Ziņojumā nav identificēts, ka turpinot ieguvi ar līdzšinējo salīdzināmos apjomos un salīdzināmā attālumā (vietām pat tālāk) no Natura 2000 teritorijām, ar Paredzēto darbību varētu tikt radītas tādas papildus ietekmes trokšņa aspektā, kas traucējumu palielinātu vai intensificētu.

- 6.4.5.3. Vērtējot attiecībā pret dzīvojamām teritorijām, kurās piemērojami trokšņu robežlielumi, secināms, ka lielākā daļa no Laukumiem atrodas no šādām teritorijām salīdzinoši atstatu (1km un vairāk). Tuvākie ieguves laukumi teritorijām, kurās piemērojami trokšņu robežlielumi, ir 1A un 2.laukums, attiecīgi vērtēta kūdras ieguves ietekme un tās būtiskums šajos laukumos. Lai gan Ierosinātās transportēšanas maršruti neved tieši gar šīm dzīvojamām teritorijām, Ziņojumā aplūkotas arī summārās trokšņa ietekmes ar satiksmi uz autoceļiem, bet tās atsevišķi aplūkotas šī atzinuma 6.4.6.apakšnodaļā.
- 6.4.5.4. Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumu Nr.16 "*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*" (turpmāk – Trokšņa noteikumi Nr.16) 1.pielikuma 1.2.punktu, novērtējot trokšņa rādītājus, ņem vērā, ka dienas ilgums ir 12 stundas, vakara – četras stundas, nakts – astoņas stundas. Diena ir no plkst. 7.00 līdz 19.00, vakars – no plkst. 19.00 līdz 23.00, nakts – no plkst. 23.00 līdz 7.00, bet gads ir uz skaņas emisiju attiecināms meteoroloģisko apstākļu ziņā vidējs gads. Saskaņā ar Ziņojumu, ieguves darbus ir paredzēts veikt tikai sezonāli, laika posmā no jūnija līdz septembrim, 1464 stundas/gadā, 12 stundas/diennaktī (09.00 – 21.00). Atbilstoši Ziņojumam, Paredzētā darbība plānota gan Trokšņa noteikumu Nr.16 1.pielikuma 1.2.punktā noteiktajā dienas (9.00 – 19.00), gan vakara periodā (19.00 – 21.00). Dienas periodā individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju apbūves teritorijās trokšņa A – izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis ($L_{diēna}$) nedrīkst pārsniegt 55dB(A), vakara periodā – 50dB(A).
- 6.4.5.5. Trokšņa noteikumu Nr.16 1.pielikuma 9.punkts noteic, ka vides trokšņa prognozei izmanto tikai aprēķina metodes. Trokšņa noteikumu Nr.16 1.pielikuma 6.1.punkts paredz, lai novērtētu (prognozētu) vides trokšņa rādītājus rūpnieciskās darbības radītā trokšņa novērtēšanai (arī derīgo izraķteņu ieguvei), izmanto aprēķinu metodi, kas noteikta Standartā LVS ISO 9613-2:2004 "*Akustika – Skaņas vājinājums, tai izplatoties ārējā vidē – 2.daļa: Vispārīga aprēķina metode*", bet trokšņa emisijas datus (ievades datus) iegūst mērījumos, kurus veic, izmantojot kādu no 1.pielikuma 6.1.1. – 6.1.3.punktā minētajām metodēm. Trokšņa noteikumu Nr.16 1.pielikuma 5.punkts noteic, ka persona, kura aprēķinājusi trokšņa rādītājus, trokšņa novērtējumam pievieno izmantotās datorprogrammas sagatavotu aprēķinu modeļu ievades datus.
- 6.4.5.6. Paredzētās darbības trokšņa ietekmes novērtēšanai izmantota *Wölfel Meßsystem Software GmbH+Co K.G* izstrādātā trokšņa prognozēšanas un kartēšanas programmatūra IMMI 2016 (Licences numurs S72/317) ar vides trokšņa novērtēšanas metožu kopumu, kas ietver Trokšņa noteikumos Nr.16 noteiktās metodes. Ievades dati ir pievienoti Ziņojumam (6.pielikums). Paredzētās darbības trokšņa modelēšana veikta, pieņemot, ka ar kūdras ieguvei saistītās darbības tiek veiktas teritorijā, kas atrodas vistuvāk dzīvojamām mājām – 1A laukumā un 1B un 2.laukuma Z daļā. Novērtējums tāpat veikts abām tehnoloģiskajām alternatīvām – kūdras ieguvei ar frēzkūdras metodi un kombinēto metodi.
- 6.4.5.7. Novērtēts, ka tuvākajās apdzīvotajās teritorijās šobrīd gan dienas laikā, gan vakarā trokšņa līmenis ir robežās no 32dB (viensētā "*Dailes*") līdz 49dB(A) (dzīvojamā apbūves teritorija Jaunmārupē) un nepārsniedz Trokšņa noteikumos Nr.16 noteiktos trokšņa robežlielumus mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās dienas un vakara periodā (55dB(A) dienas laikā un 50dB(A) vakara periodā). Šajās dzīvojamās apbūves teritorijās galvenais trokšņa avots ir autotransporta kustība uz autoceļa A5 un Jaunmārupes teritorijā. Ziņojumā novērtēts, ka uzsākot Paredzēto darbību un veicot kūdras ieguvei ~300ha lielā platībā gadā ar jebkuru no tehnoloģiskajām alternatīvām tuvākajās dzīvojamās apbūves teritorijās, kas atrodas uz R no 1A ieguves laukuma kopējais trokšņa līmenis var paaugstināties par ~1 – 2dB (A), bet nepārsniedzot trokšņa robežvērtības. Novērtēts, ka ar kūdras ieguves procesiem būtiskas izmaiņas un robežlielumu pārsniegumi nav sagaidāmi. Tas citu starpā saistīts gan ar kūdras ieguves

specifiku (tehnikas vienības un to izkliedēta kustība lielā laukumā gada griezumā) un trokšņa robežlielumu pēc būtības (aprēķinā tiek ņemts vērā izsvēruma pret visām dienām un vakariem (kā diennakts daļām) gada laikā).

6.4.5.8. Līdz ar to, Ziņojumā secināts, ka Paredzētā darbība neradīs izmaiņas, kuru rezultātā ar ieguves procesiem laukumos, kas atrodas vistuvāk dzīvojamām teritorijām, varētu tikt pārsniegti trokšņa robežlielumi. Salīdzināmus secinājumus pamatoti var izdarīt arī par laukumiem, kas atrodas vērā ņemami tālāk no teritorijām, kurās piemērojami robežlielumi. Faktiskā situācija, iespējams, var būt nedaudz atšķirīga, ja ieguve 1A laukumā un 2.laukuma Z daļā tiktu veikta vienlaikus ar ieguvi citos laukumos (tostarp esošo licenču laukumos), tomēr nav konstatējama esošu licenču laukumu blīva koncentrācija dzīvojamo teritoriju tiešā tuvumā.

6.4.5.9. Tādējādi Ziņojumā tiek prognozēts, ka Paredzētā darbība (kūdras ieguves process) pati par sevi nav priekšnosacījums Trokšņa noteikumu Nr.16 2.pielikumā paredzēto robežvērtību pārsniegumam. Arī novērtējot summāro sagaidāmo trokšņa līmeni (Paredzētās darbības radītais troksnis summāri ar pastāvošo vides troksni no citiem trokšņa avotiem) secināts, ka Darbības vietai tuvumā esošajās apbūves teritorijās nav sagaidāmas būtiskas trokšņa līmeņa izmaiņas. **Nemot vērā visu iepriekš minēto un izvērtējot Ziņojumā sniegto informāciju, tai skaitā novērtējot iedzīvotāju blīvumu Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonā, Birojs vispārēji var pievienoties Ziņojuma autoru secinājumiem un nekonstatē, ka ieguves procesi varētu būt priekšnoteikums būtiskai ietekmei trokšņa aspektā. Lemjot par obligāto nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs ņem vērā, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā trokšņa līmeņa normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātajai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Tai pat laikā Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu darbu veikšanai ir izvirzāmi nosacījumi ar kādiem tā īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Tā kā nav vērtēta iespējama ietekme ar kūdras ieguvi saistītiem procesiem, ja tie tiktu veikti arī ārpus novērtētajiem dienas un vakara periodiem, Paredzētā darbība nodrošināma, ievērojot Ziņojumā vērtētos darbu veikšanas laikus, kas orientējoši noteikti no plkst.9.00 līdz 21.00 un neparedz darbības nakts stundās. Šādi darba organizācijas nosacījumi ir jāiekļauj kūdras ieguves projektā un Ierosinātajai jānodrošina to ievērošana.
- b) Kur attiecināms, visām Paredzētās darbības realizācijai paredzētajām tehnoloģiskajām iekārtām jāatbilst Ministru kabineta 2002.gada 23.aprīļa noteikumos Nr.163 *“Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām”* noteiktajām prasībām.
- c) Pamatotu sūdzību saņemšanas gadījumā reprezentatīvos Paredzētās darbības veikšanas apstākļos dzīvojamo māju teritorijās veicami mērījumi Trokšņa noteikumos Nr.16 paredzētajā kārtībā un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par papildus pasākumu, tai skaitā Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību. Pēc papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti iesniedzami VVD un pašvaldībā, bet trokšņa pārsnieguma gadījumā arī pasākumu plāns, ar kuriem tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana.

6.4.6. Derīgā izrakteņa transportēšanas ietekmes:

6.4.6.1. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības realizācijai Darbības vietā plānots izmantot esošo ceļu infrastruktūru, proti, Atradnes teritorijā jau izbūvētos ceļus, kurus pie nepieciešamības ieguves Laukumos paredzēts pagarināt. Novērtējis Ziņojumā ietverto informāciju, publiski pieejamus kartogrāfiskos materiālus, kā arī vietējo pašvaldību teritorijas plānojumos ietverto informāciju, Birojs secina, ka izvešanas ceļu posmi, kas savieno Laukumus vai nodrošina pieslēgumus tuvākajiem koplietošanas ceļiem (proti, ceļu posmu, pa kuriem pārvietosies tikai Ierosinātās autotransports ar intensitāti līdz ~ 6 reisiem diennaktī) atrodas atstatu no apbūvētām, apdzīvotām teritorijām, tie šķērso purva teritoriju, mežus un lauksaimniecības zemes. Savādāka situācija ir izvešanas maršrutu posmos, kur Ierosinātās transports jau summēsies ar esošo satiksmi koplietošanas ceļu posmos. Šāda situācija ir sagaidāma 1.un 2 transportēšanas maršrutu noslēdzošajos posmos, jo atsevišķas dzīvojamās apbūves teritorijas izvietotas Olaines pilsētā, Rīgas ielas un valsts nozīmes autoceļa A8 tuvumā, kā arī Jaunmārupes ciema teritorijā pie Loka ceļa. 3.transportēšanas maršruts ved gar mežu teritorijām un tuvākajā apkārtnē nav dzīvojamo māju.

6.4.6.2. Vērtējot attiecībā pret teritorijām, kurām satiksme transportēšanas maršrutos (1. un 2.maršruts) var radīt traucējumus, secināms sekojošais:

6.4.6.2.1. Vadoties pēc pašvaldības teritorijas plānojumā (Olaines pilsētas teritorijas plānojuma grafiskā daļa "*Perspektīvā zemes izmantošana*" un Olaines pagasta teritorijas plānojuma grafiskā daļa "*Olaines pagasta teritorijas plānotā/atļautā/izmantošana*") noteiktā, maršruts Nr.1 ~ 1,8km garā posmā ved caur Olaines pilsētas un Olaines pagasta teritorijas A daļu, galvenokārt tās rūpniecisko objektu apbūves un jauktas apbūves teritorijām. Noteiktie zonējumi ir "*Sabiedrisko objektu apbūves teritorija*", "*Rūpniecisko objektu apbūves teritorija*", "*Darījuma objektu apbūves teritorija*", "*Labiekārtotas sabiedriskās ārtelpas teritorija*", "*Noliktavu apbūves teritorija*" un "*Jaukta dzīvojamo un darījuma apbūves teritorija*". Šādās teritorijās vispārēji nav piemērojami Trokšņa noteikumos Nr.16 ietvertie robežlielumi, ja tajos nav dzīvojamā apbūve. Secināms, ka rūpnieciskās zonas apkaimē atrodas divas viensētas (ar mājām) "*Lapsas*" un "*Zaķi*" ~ 40 un 140m attālumā no transportēšanas ceļa (Rīgas ielas posmā). Kopējais transportēšanas maršruta Nr.1 posma garums, kas ved caur Olaines pilsētas teritorijai (t.sk. robežojoties ar Olaines pagasta teritoriju), ir ~ 3km. Dzīvojamā apbūve Olaines pilsētas teritorijā kompakti izvietojas Olaines pilsētas DA daļā vairāk kā 300m attālumā no maršruta Nr.1 tuvākajiem punktiem. Atsevišķas mājas izvietotas pie maršruta Nr.1 pieslēguma vietas autoceļam A8 ("*Melbārdi*", "*Vecjūrniki*"), tomēr trokšņa aspektā tās galvenokārt jau ietekmē intensīvā satiksme uz valsts galvenā autoceļa.

6.4.6.2.2. Vadoties pēc pašvaldības teritorijas plānojumā (Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026.gadam grafiskā daļa "*Mārupes novada teritorijas funkcionālā zonējuma karte*") noteiktā, maršruts Nr.2 ~ 900m garā noslēguma posmā pirms tas pieslēdzas autoceļam A5 virzās caur Jaunmārupes ciema teritorijas DA daļu (transportēšanas maršruts ved gar zonējumiem "*Rūpnieciskā apbūve*", "*Savrupmāju apbūves teritorijas*", "*Publiskā labiekārtota ārtelpa*"). Gar savrupmāju apbūves teritoriju tas ved noslēguma posmā pa Loka ceļu Jaunmārupes pierobežā un secināms, ka tiešā tuvumā atrodas atsevišķas mājas "*Kangari*", "*Bērziems*", "*Vilnīši*". Izteikta daudzstāvu dzīvojamo māju koncentrācija un savrupmāju izvietojums ir Jaunmārupes ciema vidusdaļā un tā R daļā vairāk kā 250m

attālumā no maršruta Nr.2 posma, kas virzās caur Jaunmārupes ciema teritorijas DA daļu.

- 6.4.6.3. Novērtējot ceļu stāvokli, secināts, ka Atradnes teritorijā esošo ceļi ir no dzelzsbetona plāksnēm, grants un šķembām, savienojšie pašvaldības autoceļu posmi – ar grants segumu (Ziņojuma 2.1.2.attēls), bet tālākie pašvaldības autoceļu (ielu) posmi un valsts nozīmes autoceļi - ar asfalta segumu. Kopumā esošo ceļu stāvoklis Ziņojumā novērtēts kā labs. Norādīts, ka pavasara atkušņa laikā un rudenī Atradnē esošie grants un šķembu ceļi kūdras transportēšanai netiek izmantoti, jo ceļa segai pārmitrinoties, samazinās to nestspēja.
- 6.4.6.4. Kūdras pārvadāšana ieguves laukos galvenokārt tiek veikta ar traktortehniku – kūdra tiek izvesta līdz purva malai un pārtraukta tālākas transportēšanas mašīnās vai arī tiek transportēta līdz ražošanas bāzei, kur tiek veikta gan kūdras pārkraušana, gan iepakšana. Tālākai kūdras transportēšanai izmanto Scania vai Volvo kravas automašīnas ar ietilpību 90m³. Transportēšana paredzēta visu gadu, darba dienās laika periodā no plkst.8.00 – 18.00. Ziņojumā norādīts, ka Paredzētās darbības ietvaros ir plānots saglabāt esošo satiksmes intensitāti 1666 reisi/gadā un ~6 reisi diennaktī. Tādējādi secināms, ka tie būtu~ 3332 braucieni jeb automašīnas/gadā vai ~ 12 braucieni jeb automašīnas diennaktī.
- 6.4.6.5. Tā kā plānots saglabāt esošos transportēšanas maršrutus un intensitāti, neparedzot būtiskas izmaiņas, Ziņojumā vērtēts esošais transportēšanas radītais gaisa piesārņojums (emisijas, ko rada automašīnu dzinēji), ņemot vērā LVĢMC sniegtos datus par fona piesārņojuma līmeni (datu kopā ietverti visi valsts galvenie un vietējas nozīmes autoceļi, kurus izmanto arī Ierosinātāja). Ziņojuma 4.pielikumā ir pievienotas gaisa piesārņojuma izkliedes kartes, kas sastādītas, izmantojot LVĢMC sniegtos datus par esošo fona piesārņojuma līmeni. Secināts, ka Ierosinātājas transportēšanas ceļiem tuvākajās teritorijās gaisu piesārņojošo vielu emisiju pārsniegums nav konstatējams. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam pa katru no trijiem maršrutiem plānots pārvadāt 30% – 35% no kopējā izvedamā kūdras apjoma, taču, ņemot vērā, ka transportēšanas maršruts vistīcāmāk tiek izvēlēts tuvākais izstrādājamam kūdras laukam, Birojs pieļauj, ka ilgstošākā laika periodā (līdz tiek izstrādāts konkrētais ieguves laukums) var tikt izmantots galvenokārt viens vai divi no transportēšanas maršrutiem. Tomēr, ņemot vērā Ierosinātājas transporta intensitāti un salīdzinot to ar Ziņojumā ievērtētajiem VAS „Latvijas valsts ceļi” statistikas datiem par autosatiksmes intensitāti uz koplietošanas ceļiem attiecīgajos transportēšanas maršrutu posmos, - Ierosinātājas transports veido maznozīmīgu vai pat niecīgu daļu. Ziņojumā atsevišķi kā Paredzētās darbības ietekme vērtētas putekļu emisijas no ceļa seguma, pa to pārvietojoties automašīnām. Lai gan grants seguma posms 2.transportēšanas maršrutā ir garāks, kā reprezentatīvs un ar Paredzētās darbības ietekmi tieši saistīts posms novērtējuma nolūkiem noteikta tikai daļa no 2.transportēšanas maršruta (V23 grants ceļa posms 4,8km garumā, kas atrodas relatīvi vistuvāk dzīvojamām mājām un dabas liegumam „Melnā ezera purvs”). Transportēšana paredzēta visu gadu, tomēr transportlīdzekļu kustības radītās daļiņu emisijas vērtētas 6 mēnešu periodam, jo emisijas ir raksturīgas tikai ilgstoši sausam un siltam laikam. Novērtējuma rezultātā secināts, ka, veicot kūdras transportēšanu, nevienai no gaisu piesārņojošām vielām maksimālā aprēķinātā koncentrācija nepārsniedz 30% no normatīva.
- 6.4.6.6. Autosatiksmes trokšņa novērtējumam uz apkārtnes autoceļiem izmantoti VAS “Latvijas Valsts ceļi” apkopotie dati par satiksmes intensitāti un transportēšanas radītā trokšņa novērtēšanai un modelēšanai izmantota *Wölfel Meßsystem Software GmbH+Co K.G* izstrādātā trokšņa prognozēšanas un kartēšanas programmatūra IMMI 2016 (licences numurs S72/317), ar kuru iespējams aprēķināt trokšņa rādītājus atbilstoši vides trokšņa novērtēšanas metodēm, kas noteiktas Trokšņa noteikumos Nr.16. Atbilstoši Ziņojuma 6.pielikumā pievienotajiem trokšņa novērtēšanas programmas ievades datiem, vērtēta

situācija, kad kūdras transportēšana no Laukumiem tiek veikta ar intensitāti vidēji 0,76 kravas automašīnas/stundā, kas, veicot pārvadājumus Ziņojumā norādītajā pārvadājumu laikā, varētu aptuveni atbilst 1666 automašīnām/gadā. Tā kā faktiski būtu jāņem vērā arī automašīnu atgriešanās bez kravas, summārā ietekme būtu sagaidāma lielāka. Tomēr, kā jau tas atzīmēts ietekmes uz gaisa kvalitāti kontekstā - Ierosinātās transports attiecīgajos transportēšanas maršrutu posmos, kas ved gar teritorijām, kurās piemērojami trokšņa robežlielumi, sastāda proporcionāli maznozīmīgu vai pat niecīgu daļu.

6.4.6.7. Atbilstoši Ziņojumā ietvertajam trokšņa novērtējumam (prognozētās trokšņa izkliedes kartes, 4.2.3. – 4.2.5.attēls), kurā ņemta vērā Paredzētās darbības ietekme, gan summāri kūdras ieguves (Laukumos) ietekme, autosatiksmes uz koplietošanas ceļiem un Ierosinātās transporta (transportēšanas maršrutos) ietekme, secināts, ka teritorijā gar autoceļiem A5 un A8 jau šobrīd ir identificējamās problēmas trokšņa aspektā, jo ceļa kopējā noslodze gar galvenajiem valsts autoceļiem rada Trokšņa noteikumos Nr.16 noteikto robežvērtību (dienas periodam) pārsniegumu mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās 200 – 500m joslā. Tomēr Ierosinātās transporta radītā ietekme (salīdzinājumā) ir nebūtiska. Vērtējot attiecībā pret teritorijām, kurās piemērojami trokšņu robežlielumi, secināts, ka 2.transportēšanas maršruta tuvumā dienas periodā Paredzētā darbība kopumā var radīt kopējā trokšņa līmeņa paaugstināšanās par ~1 – 2dB (teritorijās pie Loka ceļa), tomēr neradot trokšņa robežvērtību pārsniegumus. Saglabāsies robežlielumu pārsniegumi teritorijās, kur jau pašlaik tie pārsniegti, tomēr iemesls tam nav Ierosinātās līdzšinējā un Paredzētā darbība.

6.4.6.8. Kopumā Birojs atzīst, ka Ziņojuma transportēšanas radīto ietekmju novērtējums ir veikts un nav pamata nonākt pie secinājuma, ka, turpinot līdzšinējo transportēšanas intensitāti, būtu sagaidāmas būtiskas nelabvēlīgas ietekmes. Ar Paredzēto darbību plānots saglabāt esošo transporta intensitāti un pārvadājumu laiku un nav konstatējams, ka Paredzētā darbība varētu būt priekšnoteikums būtiskam vides stāvokļa pasliktinājumam. Izvērtējot Ziņojumu un tā pielikumus, Birojs secina, ka gaisa un trokšņa ietekmes aspektā vietām transportēšanas posmi (segmenti un to garums), arī transporta intensitāte uz tiem definēta atšķirīgi, savukārt trokšņa ietekmes vērtējumā visdrīzākais nav ņemta vērā arī tukšo kravas automašīnu atgriešanās Darbības vietā. Tāpat no trokšņa novērtējuma datorprogrammas ievades datu failiem izriet, ka visi trīs transportēšanas maršruti definēti kombinācijā ar autoceļu „B**” jeb ceļu, kas trokšņa avotu uzskaitījumā definēts kā R96_041 (ceļš ~2,8km garumā ar satiksmes intensitāti, kas atbilst Ziņojuma 4.2.3.tabulā definētajai satiksmes intensitātei uz autoceļa V23 Kalngale-Lagatas). Ziņojumā šī ceļu kombinēšana visu trīs transportēšanas maršrutu shēmā nav skaidrota, kas, iespējams, ir nejauša aprēķinu kļūda, jo autoceļš V23 Kalngale-Lagatas ar pieslēgumu autoceļam A5 vienotā maršrutā var kombinēties tikai 2.transportēšanas ceļa gadījumā. Tomēr, novērtējis šādas neskaidrības vai, iespējams, kļūdas attiecībā pret Paredzēto darbību un tās apjomu, Birojs nenonāk pie secinājuma, ka novērtējuma rezultāts varētu būtiski atšķirties, ja novērtējumā tiktu veiktas izmaiņas vai labojumi.

6.4.6.9. **Lemjot par obligāto nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs ņem vērā, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Tai pat laikā Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu darbu transportēšanai papildus izvirzāms šāds nosacījums:**

- a) **Tā kā nav vērtēta iespējama ietekme transportēšanai, ja tā tiktu veikta arī ārpus novērtētajiem dienas un vakara periodiem, Paredzētā darbība nodrošināma, ievērojot Ziņojumā vērtētos transportēšanas laikus, kas orientējoši noteikti no**

plkst.9.00 līdz 21.00 un neparedz regulāru kravu autotransporta kustību nakts stundās.

Rezumējoši Birojs secina, ka Ierosinātāja ir izvērtējusi risinājumus Paredzētās darbības realizācijai un sagaidāmās ietekmes galvenajos aspektos, tajā skaitā – gaisa kvalitātes, trokšņa, transportēšanas ietekmes, ietekmes uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, ietekmes uz augsnes struktūras un mitruma režīmu, ietekmes uz bioloģisko daudzveidību, īpaši aizsargājamo dabas vērtību, Natura 2000 teritoriju u.c. aspektos. Šāda novērtējuma rezultātā secināts, ka nav pamata aprobežot realizāciju (kopumā) kādai no piedāvātajām alternatīvām. Izvērtējis Ziņojumā vērtētās kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas (frēzēšanas vai kombinētās ieguves metodes) un to ietekmi uz gaisa kvalitāti, trokšņa līmeni un iespējamām apkārtnes hidroloģiskajām izmaiņām, tajā skaitā minēto aspektu ietekmi uz Dabas liegumiem, Birojs nekonstatē tādas apstākļus, kas kopumā nepieļautu Paredzēto darbību vai kādu tās vērtēto alternatīvu. Tai pat laikā darbība pieļaujama tikai ievērojot gan Ziņojumā paredzētos, gan Biroja papildus noteiktos nosacījumus, ar kādiem darbība ir īstenojama, ja tiek saņemts Paredzētās darbības akcepts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un tiek nodrošināta atbilstība vietējo pašvaldību teritorijas plānojumam.

Biroja atzinums ir kompetentās iestādes viedoklis par Ierosinātājas nodrošināto Ziņojumu, tajā novērtēto ietekmi un vērtējuma trūkumiem. Lēmumu par Paredzētās darbības realizācijas pieļaujamību pieņem Novērtējuma likuma 21.panta kārtībā. Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldību un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu būt īstenojama.

Direktors

A. Lukšēvics

2017.gada 15.martā

